CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI; VOEȘTE ȘI VEI PUTEA."
C. A. ROSETTI

Director: GENERAL NICOLAE PETALA | REDACȚIA, B-dul Elisabeta, 36 | BUCUREȘTI, 9 IULIE 1927 | ADMINISTR., B-dul Elisabeta, 36 | ANUL VII. Nr. 203 Apare în fiecare Duminecă

ORDINEA ESTE ÎNCEPUTUL LEGALITĂȚII

de C. SUDEȚEANU
Docent universitar, Cluj

Ceeace toți, cu un gând bun, așteptăm, mai ales de la înfăptuirea României-mari, este să se înstăpânească peste tot, în treburile obștești, respectul legilor. In multe din aceste treburi, cei puși să le orânduiască, să le administreze, nu sunt deprinși să pună legea înainte de toate, căci legea e pentru toți și peste toți. De aceea ne și amărîm adesea spunând că n'avem o administrație cinstită, fără de care lumea nu poate să fie mulțumită și nu poate fi bună înțelegere între oameni. Totdeauna alergăm, în astă privință, la pilda altor țări—zicem, mai înaintate decât noi—, amintind cum este acolo și «iacă ce bine este acolo!» Ca și cum *la noi* n'ar putea să tie la fel, dacă am vrea— numai să vrem! Oare și în acele țări, pe cari le fericim noi, a fost totdeauna la fel? Nu, firește, căci și în ele au trebuit să se deprindă cu acele obiceiuri bune. Iar printre aceste obiceiuri bune cel dintâi este să cauți buna rânduiala în lucruri. De altfel, chiar o vorbă de la strămoșii noștri spune minunat, că *rânduiala este sufletul lucrurilor.*

Și nu e de mirare, dacă ne uităm de aproape. Noi știm că uneori la noi ordinele se bat cap în cap și se schimbă de la o zi la alta, ca și cum legea se poate schimba. Nu doara că cei puși să păzească legea vor ei s'o schimbe așa și să se abată de la ea; ci tocmai fiindcă n'au prins bine rostul frumos al rânduelii.

Aceasta n'ar fi așa de mare pagubă, dacă n'ar fi un îndemn pentru cei mici, puși să înfăptuiască ordinele, să lucreze la întâmplare și cum le vine lor, neștiind de care ordin să se mai țină. Aceasta se petrece mai ales, când se schimbă guvernele sau rânduelile cele mari ale țării. Dar tocmai cine trebue să nu lucreze la întâmplare, acela nu respectă legile și-și face un obiceiu rău de a nu le respecta. Iată de ce trebuie să ne ferim.

De aceea să nu ne grăbim în judecata noastră, spunând totdeauna că românului îi place să calce legile, după care se cârmuește. Ci mai curând, drept este de a spune că nimeni nu s'a sârguit să obișnuiască poporul nostru cu rânduiala în toate. Iar o pildă rea îi vine chiar de la șovăiala administrației noastre, care nu chibzuește de la început, cum trebue să meargă trebile mai bine, pentru ca apoi să nu le tot schimbe. Atunci vom face și noi un mare pas înainte, pe care unele popoare l-au făcut mai demult, când fiecare cetățean își va cunoaște rosturile sale, iar slujbașii Statului îl vor sluji într'adevăr, fiind cârmuitorii și îndrumătorii poporului. Atunci nu va mai fi atâta risipă de bani și muncă nerodnică în administrația țării, când lucrurile își vor avea rostul lor și se vor îndeplini fără întârziere.

Nu va mai fi nevoie să mijlocească nimeni pentru dreptul său, căci rânduială va fi pentru toți. Nimeni nu va mai zice atunci, că slujbașii Statutului nu-și fac datoria, fiindcă rânduiala bine începută este învățătoarea datoriei. Nu legalitatea ne lipsește în administrație, ci ordinea, pe care trebue s'o înfăptuim cu toții. Toți trebue să ajutăm la înfăptuirea ei, încredințați fiindcă domnia ordinei este în folosul oamenilor și în al țării întregi. Neamul nostru se va învrednici pentru fapte din ce în ce mai mari și va fi stăpân pe soarta sa. Aceasta s'o dorim și să lucrăm a ajunge acolo, pentru mai marea mulțumire a noastră și propășirea neamului.

VASILE PÂRVAN

Om de inteligență mare, mare erudit, unul dintre fruntașii dăscălimii noastre universitare, înzestrat cu stăruitoare putere de muncă și cu un minunat spirit de organizare, a murit — și a fost înmormântat la 29 Iunie — profesorul Vasile Pârvan, în floarea tinereții, în vârstă abia de 42 de ani.

Știința românească a pierdut pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai săi, cu care se mândrea, cu drept cuvânt, peste hotarele țării, până în centrele cele mai strălucitoare ale culturii moderne. In aulele universităților noastre și în aceleaale universităților străine, deopotrivă la Paris, la Roma, în Germania, cuvântul lui de dascăl tâlmăcitor al trecutului, de arheolog distins, a vibrat cu prestigiul dat de marea-i autoritate științifică și a sporit faima Neamului românesc.

«Caracteristica științei lui «istorice—spunea ministrul școalelor, profesorul dr. C. Angheleșcu, în trista zi a înmormântării — constă în aceea, că el «nu se mărginea și nici nu se «perdea în mulțimea fără număr «a chestiilor de detaliu, ci ma«terialul istoric îi servea ca ele«ment constructiv, ca element de «asociație pentru a întemeia, pen«tru a clădi sinteze. Pe funda«mentul lui, el căuta să se înalțe «la superioare concepții filoso«fice. Admirabilă împerechere a «savantului cu artistul, scrisul «lui era tot atât de frumos în «formă. pe cât era de adânc «în idei.»

Dascăl generos, el era adânc iubit de tineretul universitar, căruia i-a fost călăuză fără preget, luminoasă și pricepătoare, atât pe căile spinoase ale științei, cât și pe cele sufletești.

In numeroasele lui lucrări, publicate pe puternice temeiuri de cercetări științifice, împodobind bogata lui știință cu eleganța cuvântului lui mlădios, acest mare dispărut a pus, din belșug, îndemnuri la cunoașterea trecutului și la înțelegerea viitorului, chiar pentru lume neinteresată mult în cercetările istorice și în desprinderea învățămintelor pe cari ni le poate da trecutul.

Sentimentele prietenești ce-i păstrau colegii erau o permanentă mărturie a prețuirii marilor însușiri ce desăvârșeau pe coleg.

Mare, ca om, ca inteligență, ca erudit, ca dascăl, ca putere de muncă, mare ca român, în simțimântele lui, în gândirea lui, în faptele lui, în toate frumoasele lui năzuințe de înălțare a culturii naționale și de largă contribuție la desăvârșirea țării, Vasile Pârvan era una dintre marile noastre nădejdi, în vremurile de cumpănă pe cari le străbatem.

Fie-i amintirea neștearsă.

CULTURA POPORULUI

FĂCLII DE LUMINĂ

de I. GR. OPRIȘAN

Cine merge în Bugeacul Basarabiei vede două feluri de așezări pe același pământ. Unele, sărăcăcioase, prăpădite, cu înfățișare de mizerie, iar altele, adevărate așezări de odihnă, de bună stare, de înflorire. Le-ați găcit: sunt satele moldovenești, alături de cele nemțești! De câte ori nu ne-am întrebat asupra tainei acestei deosebiri fundamentale! Cum au isbutit nemții să facă din locuri de sărătură, adevărate oaze de viață? Și cum de au rămas așa de înapoiați țăranii moldoveni, cari sunt mai deștepți, mai vioi, mai deschiși la suflet de cât vecinii lor? Că vor fi și pricini istorice pe cari ne place a le lăsa în seama stăpânirii muscale — fără îndoială că da. Observațiile noastre, la fața locului, ne-au pus însă în măsură să descoperim adevărul actual.

Nemții au case sufletești — cămine culturale — unde se adună, se sfătuesc, se îndeamnă, își comunică experiențele zilnice, se împărtășesc din binefacerile unei cărți, din darul unei fete ce știe să toarne în cântecul ei balsamul trebuitor după o zi de muncă aspră. Intr'un sat de elvețieni (la Șaba) am găsit o astfel de vatră sufletească, la care oamenii se adunau seara și petreceau cu o carte bună, cu un cântec, de-ți era mai mare dragul să-i privești. Nu ne-am mirat de loc că în casele lor, la mulți, am găsit pian și rândueli de gospodărie, cari te îmbie să nu mai pleci niciodată de acolo.

Oamenii noștri n'au prins încă obișnuința aceasta de a ști să-și dea o petrecere sufletească. Cheia fericirii vieții stă tocmai în aceasta: să dai sufletului partea ce i se cuvine. Și astfel ni-i dat să vedem cum într'o țară ca a noastră — cu adevărat blagoslovită — cu țărani mai a cătării decât aiurea, nu știu oamenii să se bucure de viața.

Căminele culturale, cari se apropie azi de o mie, tind să fie luminișurile vieții sătești. Ele răsar greu, dar organic, din nevoile satului și sunt îndrumate de Fundația «Principele Carol». Se stăruește mult de tot asupra bibliotecii și muzeului sătesc. In ce privește biblioteca, experiența ne-a învățat *să răsturnăm anumite tradiții* primejdioase: să nu se mai înceapă cu dulapurile, cu sutele de cărți — de cele mai multe ori nepotrivite — peste cari praful își face vacul, ci cu omul îndrăgostit de carte, cu bibliotecarul, nu cu biblioteca. Omul pasionat după taina cărții n'are nevoe de cât de o carte, două, zece. El citește cu șart o pagină, două și scoate din sufletul ascultătorilor lacrima și pornirea cea nestăpânită de a căuta cartea. Gustul de citit e mai prețios rezultat de cât o adunare de cărți multe. Cel dintâi *e viu*, cel de al doilea e adesea o simplă închipuire. Desvoltându-se dorul de cartea bună, cititorul o va căuta. Și cărțile vor veni de la sine. Și numai așa capital nou va spori viața omului, făcând-o mai rodnică, mai tihnită. Odată cu împărtășirea cărții, căminul organizează și alte petreceri sufletești. Un glas frumos din sat este un capital de fericire pe care căminul trebuie să-l mutiplice. Cântarea în comun, după pilda bănățenilor, este o faptă de cultură, care îmblânzește și fiarele.

In ce privește muzeul, căminul *trebuie să creeze tradiția.* Muzeu înseamnă istorie. Satele noastre nu știu ce-au fost cu o sută de ani mai înainte. Ele n'au documentul de mândrie. Cine mai păstrează numele vr'unui mare binefăcător, al unui povestitor care «lega apele», al unui preot ce sgâlția porțile cerului cu rugăciunea, al unui erou: au intrat în pământ și nimic n'a rămas întru pomenirea lor. Unde se mai găsește lucrul frumos, țesătura minunată a unei fete, care a fermecat lumea? Unde? Sfatul căminului va strânge toate mărturiile acestea în casa obștească a satului, în cămin, spre a fi de pildă, îndemn și mândrie sănătoasă pentru viitorime.

Trebuie să mărturisesc că începuturi minunate de realizare ne surâd. In cutare cămin am găsit un ciobănaș care citise câteva sute de cărți. Intr'un alt cămin, un gospodar a învățat să-și altoiască pomii și a făcut o livadă ca din basme. Aiurea, un sătean a păstrat, din cărțile căminului, îndemn să facă din gospodăria lui oglinda satului. Intr'un alt loc, unde președintele căminului lucrează fără întrerupere, oamenii au uitat cu totul drumul cârciumii și pe al judecătorici.

Se pare că începem și noi a aprinde lumânarea. Ca în noaptea învierii, se aprinde lumină din lumină, și țara întreagă ridică, tot mai sus, făclie de nădejde.

ÎNDRUMĂRILE
ASOCIAȚIEI „CULTUL PATRIEI"

Pornind de la faptul, constatat și admis de unele dintre cele mai înalte concepții științifice și filosofice și mai ales de religia creștină, că naționalismul este o doctrină imperios impusă omului pe acest pământ; și având conștiința, că Neamul românesc are o prețioasă menire ca factor de civilizație, s'a constituit, în Țara românească, asociația «*Cultul patriei*».

Această asociație, după cum arată însuși numele său, își propune ca țel suprem: înălțarea sentimentului patriotic până la religiozitate prin desvoltarea caracterelor, micșorarea răului prin încurajarea binelui. Ca atare, ea a purces la înființarea de secțiuni și filiale în întreaga țară.

Dar spre a ajunge la acest suprem țel, trebuia să plece dela însăși legitimitatea doctrinei naționaliste. Apoi trebuia să aibă în vedere aplicația acestei doctrine.

Deaceea, a făcut un apel, la care a răspuns un mare număr de personalități ale neamului nostru. Și, cu avântul unei adevărate mișcări naționale, a început aplicarea programului de activitate. Greutățile materiale dela primele manifestări au fost împinse, prin comuna străduință a celor adunați, animați de hotărârea neînfrânată de a realiza frumoasele idei de bine obștesc, propovăduite sub steagul patriei.

Dat fiind înaltul său scop, în aceste vremuri, «*Cultul patriei*» a avut mare răsunet în opinia publică. Incurajarea ce 'i se vădește, pentru scurtul său timp de activitate, îi dă dreptul să nu se îndoiască de succesele pe cari trebuie să le aibă.

Implinindu-ne, la rândul nostru, datoria de a susține ori ce acțiune culturală, desfășurată în aceeași direcție în care ne-am luat și noi sarcina, de la apariția primului număr, să aducem, în măsura puterilor noastre, lumină, cât mai multă lumină și putere de înțelegere, în rândurile numeroase ale poporului, socotim folositor să amintim și să susținem, aci, directivele date de Comitetul central al «*Cultului patriei*», în ce privește putința de a lua ființă noui secțiuni ale asociației:

«Acțiunea noastră a fost chemată de vocea timpului, și răspunde la o reală nevoie națională fundamentală. Situația socială a personalităților înscrise, precum și curățenia sufletească ce o punem în slujba scumpei noastre patrii, ne impun să consacrăm înainte de orice totul pentru Țară și Neam.

«Ca să ne precizăm programul, reamintim că asociația noastră este un laborator, în care sunt chemați să lucreze toți bunii români cari dovedesc, nu numai prin vorbe. ci și prin fapte, că pun mai presus de orice *Cultul patriei.* Ideile, propuse și soluționate de Comitetul asociației, nu rămân vorbe, ci e luat angajamentul, să fie realizate cu orice jertfe. Noi nu putem fi confundați cu altă instituțiune, dar putem colabora cu oricare dintre ele, pentru binele patriei noastre. Prin urmare, aici la noi este o lumină nestinsă a culturii românești, pentru care ne-am hotărît să dăm totul, spre a o ține aprinsă. Activitatea asociației noastre are dela început două ramuri, bine distincte: una idealistă, teoretică, științifică; și a doua materială, practică, de actuală realitate, corespunzătoare la o nevoie națională.

«Pentru aducerea la îndeplinire a acestui program, sunt necesare anume directive. Ca început ne-am propus: să propovăduim și să înfăptuim: desvoltarea caracterelor; solidaritatea; adunările săptămânale; dările de seamă; colaborarea cu celelalte societăți; mesele prietenești; să răspândim broșuri, cărți, tablouri, pilde educative prin cinematografe, etc.; să ținem conferințe pentru luminarea sau cultura poporului, și pentru înălțarea sentimentului patriotic, până la desăvârșita întemeiere a unui *Cult al patriei*; studii și acțiuni împotriva propagandei vrășmașe; aprinderea unei candele la mormântul eroului necunoscut; înființarea de căminuri pentru elevii săraci, ca aceștia să poată urma cursul secundar și să crească sub auspiciile «*Cultului patriei*»; imprimarea unei icoane cu învățăminte pentru salvarea nouilor născuți; continuarea ideiei de a se ridica un monument lui Mihai-Viteazul la Șelimberg.

«Aceste puncte remân să fie îndeplinite în măsura mijloacelor de cari vom dispune. Ca primă țintă ni se impune sădirea *Cultului patriei*, în sufletele cât mai multor români. Căci numai astfel vor fi atinse și celelalte țeluri. Idealismul se susține prin aplicarea sa la materie. Ne trebue deci cât mai mare energie, stăruință, viață, mijloace bănești.

«Deaceea, Comitetul central al asociației «*Cultul patriei*» recomandă secțiunilor, între altele, următoarele;

«1) D-nii președinți ai secțiunilor vor convoca săptămânal pe d-nii membri, hotărînd să se țină șezători ale asociației „*Cultulpatriei*", Duminicile sau sărbătorile, în toate orașele și satele din județele în cari au ființă secțiunile. Vor urmări răspândirea cultului printr'un cât mai mare număr de aderenți, stăruind să se înființeze filiale pretutindeni unde va fi nevoie.

«2) La șezători va fi totdeauna o conferință, încadrată de o parte artistică.

«3) Intre subiectele conferințelor, este necesar să figureze unele ca acestea;

Lămuriri asupra asociației «*Cultul patriei*»;

Ce este *Cultul patriei*?

Legitimitatea naționalismului;

Ce sunt țara, patria și neamul?

Credința creștină și patriotismul;

Sectele dăunătoare Statului național român;

Rolul culturii, sau Folosul școalei;

Știința și credința;

Cântecele naționale;

Portul național;

Respectul față de legi;

Implinirea datoriei;

Momente din istoria națională;

Mândria de a fi ostaș;

Ingrijirea vitelor;

Ingrijirea curții și a casei;

Ingrijirea corpului;

Plugăritul;

Grădinăritul;

Albinăritul sau apicultura;

Omul de omenie;

Cinstea;

Dreptatea;

Indemnuri către meserii, spre a ajunge să avem o puternică industrie națională;

Puterea tradiției;

Puterea credinței creștine, etc.

«4) Cu prilejul șezătorilor, se va avea în vedere, în mod special, prin aplicarea unei taxe potrivite după împrejurări, să se strângă un fond pentru construirea de căminuri de elevi. Va fi considerat acest scop ca unul dintre cele principale ale «*Cultului patriei*». Căci, dacă este adevărat că trebue să avem o mare grije pentru căminurile studențești, nu este mai puțin drept că trebue să avem neapărat și căminuri pentru elevii din cari vor fi recrutați viitorii studenți. Aceste lăcașuri vor pune capăt relei înrâuriri a actualelor gazde izolate; ele vor fi biserici destinate pregătirii tinerelor suflete pentru *Cultul patriei.* Iar poporul își va da bucuros obolul la o asemenea operă, știind că este pentru viitorul propriilor săi fii. Din lipsa acestor căminuri, s'au pierdut multe energii valoroase ale neamului, și, desigur, se vor mai pierde, spre mare pagubă națională, dacă nu vom lua grabnice măsuri.

«Aceste directive vor fi treptat urmate de lămuririle cerute de experiență în aplicarea lor. Pentru început, rugăm cu toată stăruința pe d-nii membri ai secțiunilor să purceadă de îndată la înfăptuiri, și să ne scrie, lunar, asupra chipului cum se desfășoară înfăptuirile lor.

«Orice secțiune, care se formează, are nevoe de cunoștința statutelor, de aplicarea actualelor directive, de modele de procese-verbale, precum și de broșurile sau cărțile tipărite de asociația «*Cultul patriei*».

«In ceeace privește cotizațiile lunare, s'au adus următoarele modificări: ele sunt dela 10 până la 100 lei pentru membrii din comunele urbane și de la 5 până la 100 de lei pentru membrii din comunele rurale, după voința sau putința fiecăruia.

«Reamintim, că neamul nostru abia acum, după reîntregirea lui, își hotărăște marele drum al vieții sale istorice; Acum el își concretizează, în formule depline, doctrinele sau concepția sa în ce privește rostul său în civilizația omenirii. In cât suntem în momente istorice epocale. Viitorul atârnă mult de chipul cum vom ști să trăim aceste momente.

«Așa fiind, este o datorie supremă, o datorie sacră pentru oricine simte românește, să-și intensifice patriotismul. Nu trăim de două ori aceste mari, hotărîtoare zile istorice. Să le înțelegem, să fim la înălțimea lor. Inainte, deci, cu cea mai curată cinste, la muncă fără preget, și cu orice jertfă, pentru *Cultul patriei.*

Dorim din inimă, ca aceste îndrumări inimoase să fie primite pretutindeni, cu tot sufletul, spre binele țării.

Cu cât ne vom găsi mai mulți, strâns uniți în cugete și în fapte, pe tărâmul nevoilor culturale ale Neamului românesc, cu atât împlinirea acestor nevoi va fi mai sigură și mai mulțumitoare.

C. P.

TEȘĂTOAREA

de LEONTIN ILIESCU

Regina Elisaveta a României n'a strălucit sub soare numai ca duioasă poetă, și interpretă a celor mai fine simțiri, sau numai ca «Mama răniților», pe cari i-a binecuvântat cu sufletul ei ceresc în timpul războiului Neatărnării, care a pregătit gloria de astăzi a țării noastre, ci Camen Sylva a izbutit să fie îndemnul generos al celor mulți de la sate spre munca, legată de tradiție, a reînvierii artei naționale, întemeiată pe cultul motivelor românești.

In acest înțeles sublim, Regina, care doarme somnul liniștei auguste la Curtea de Argeș, alături de slăvitul Rege Carol, s'a sârguit la sfaturi înțelepte către fiicele de săteni, dând ființă societății și atelierului «*Regina Elisaveta, Țesătoarea*», din București.

Urmașă vrednică, Suverana de astăzi a României n'a lăsat să piară această comoară de frumuseți artistice și sufletești, care este a «*Țesătoarei*», și a luat-o sub înaltu-i patronaj, dându-i și mai mare desvoltare în zilele de după războiu.

An după an, această instituție folosifoare neamului trimite la țară numeroase maestre, cari fac propagandă pentru cinstirea portului românesc, alegând eleve harnice din lumea țărăncilor și dându-le putință să reînvieze străvechile vremuri, când jupânițele și domnițele țării nu pregetau să s'așeze cu mândrie înaintea războiului de țesut.

Faima portului nostru a trecut de mult granițele țării, a ajuns până dincolo de ocean, răzbătând în America de Nord ca și în cea latină, unde pitoreștile costume românești sunt prețuite ca podoabe și găteli de adevărată artă, grație frumoasei propagande ce o fac româncele noastre peste hotare.

Dar, pentru că e vorba de «*Țesătoarea*», dator sunt să-mi spun bucuria estetică de a fi cercetat, acum câte-va zile, interesanta expoziție de covoare, scoarțe și cusături românești a elevelor acesteiș coli din str. Popa Lazăr.

D-nele Alexandrina Cantacuzino și Berceanu pun multă inimă în conducerea superioară a acestui așezământ. Mari laude merită însă și directoarea atelierului «*Țesătoarea*» din București, d-na Adela Chiru-Nanov, văduva neuitatului prozator care a fost Ioan Chiru-Nanov, jertfit atât de tânăr și încă plin de vigoare pe altarul Intregirii Neamului.

Văduva regretatului scriitor dirigueste de mai mulți ani acest institut de cultură și de artă națională. Minunate îmbinări și împletituri fine de motive oltenești, muscelene, și din toate unghiurile României mari le privești cu nesațiu, pentru că, în desenul curios, în coloritul ales, în geometria atâtor linii bine trase, este interpretarea firească, sinceră, a sufletului românesc, tălmăcirea logică a spiritului și geniului național.

Anul acesta, școala are 12 absolvente, cari vor deschide noui ateliere în satele noastre. Să nădăjduim că, mulțumită întinsei propagande ce se face pe acest tărâm și mai ales chipului în care își pricepe misiunea, apostolatul, d-na Adela Chiru-Nanov, populația rurală se va deprinde să îmbiască mai mult comorile de artă, ce ni le-au lăsat moștenire părinții din părinți.

CITIȚI:

In pag. a II-a:
CÂNTECUL POPULAR
de M. Vulpescu

In pag. a III-a:
DE PRIN VECINI
de V. Bilciurescu

In pag. a IV-a:
SIMFONII LUMINOASE
de Comandorul Buecholtzer

DUMINICA

E ziua Domnului—frumoasă
Și-atât de plină
De-atât de buna lui lumină,
Străluminoasă!...

Cu toții, să luați aminte:
E ziua Domnului—senină,
Ca o mireasmă de flori sfinte....

Cântați din voci și din alăute...
Cântați din harpă—ca David!
Cântați în gânduri mute
Ca și în ritmuri care '
Cucernică euritmie!...

...E ziua Domnului-
In cer și pe pământ
In slava Celui pre

O nesfârșită bu

OFENSIVA CULTURALĂ ŞI MISIONARĂ

A SEMINARULUI TEOLOGIC „Sf. ANDREI“ DIN GALAŢI

Incă de anul trecut, Seminarul teologic «Sf. Andrei» din Galaţi, sub conducerea înţeleaptă şi inimoasă a directorului său, preotul econom Const. Todicescu,—cu ajutorul celor doi subdirectori, elemente tinere şi entuziaste, părinţii profesori Ştef. Cheorpec şi Corneliu Grumăzescu, şi cu colaborarea efectivă a unui corp profesoral muncitor—, a început să împrăştie, şi afară de zidurile internatului, valuri de lumină ştiinţifică, de credinţă şi de moralitate religioasă.

Inceputul a fost făcut în cazărmile din oraş. Prin conferinţe, urmate de coruri religioase şi naţionale, recitări şi declamări, s'a urmărit întărirea sufletului ostaşului ţăran, care, pe lângă militărie, trebue să aibă parte şi de carte bună şi de bună îndrumare sufletească. Activitatea culturală-religioasă, desfăşurată între zidurile cazărmilor, a fost atât de bine apreciată, în cât comandanţii unităţilor militare din garnizoana oraşului au stăruit foarte mult, ca ea să fie repetată anul acesta. Şi, deşi ofensiva din acest an fusese mai dinainte hotărîtă pentru satele molipsite de duhul rău al sectelor religioase, s'au organizat totuşi câteva producţii şi pentru ostaşi.

Ofensiva din anul curent a avut, însă, ca principal obiectiv, satele din judeţul Covurluiu, prin cari şi-a făcut drum cuvântul, aducător de erezii religioase şi de păcate, al sectelor alcătuite din inconştienţi ori din vrăjmaşi ai credinţei creştine.

Dăm amănunte din desfăşurarea ofensivei, la care au luat parte, în chip cât se poate de laudabil, clerul şi Şcoala teologică din eparhia Dunării de jos.

LA CUDALBI

Duminică 8 Mai 1927, elevii claselor a 7-a şi a 8-a, sub conducerea p. c. director părintele Const. Todicescu şi a profesorilor N. Sava, C. Cernicanu şi Em. Hogaş, au fost în satul Cudalbi, unul dintre cele mai mari din Moldova, numărând peste 2000 de familii, cu patru parohii şi patru preoţi, un gimnaziu şi patru şcoli primare.

In dimineaţa acelei Duminici, s'a săvârşit sfânta liturghie, în biserica «Sf. Dumitru», din localitate, de către un sobor de preoţi, alcătuit din: p. c. econ. Const. Todicescu, directorul Seminarului din Galaţi, ec. Gr. Costin, pr. I. Drăguş şi pr. Gh. Mitoiu, toţi preoţi în Cudalbi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul seminarului.

Predica duminicală a fost rostită de elevul Carp Ioan, din cl. a VIII-a, având ca temă: «*Rolul femeii în creştinism*».

După amiază la orele 3, a fost o şezătoare în localul şcolii. Cuvântul de salut a fost rostit de p. c. ec. Const. Todicescu. A urmat conferinţa elevului Saghin Gh., din cl. a VIII-a, cu subiectul: «*Păstrarea credinţei creştine ortodoxe*».

S'au cântat imnuri religioase şi naţionale, şi s'au spus versuri din scriitorii români. Serbarea s'a încheiat cu un cuvânt de mulţumire din partea cudălbenilor, rostit de învăţătorul S. Blănaru.

LA SLOBOZIA

Duminică 16 Mai 1927, elevii cl. a VIII-a, sub conducerea părinţilor profesori Ştef. Chiorpec, Corneliu Grumăzescu, N. Sava şi Em. Hogaş, au mers în satul Cuza-Vodă. din com. Slobozia, în care a pătruns duhul rău al adventismului.

S'a oficiat sf. liturghie în biserica satului Slobozia, căci în Cuza-Vodă încă nu e biserică creştină ortodoxă — dar adventiştii au ajuns să aibe acolo o casă de rugăciune —, de către p. c. preoţi Corneliu Grumăzescu, Ştef. Chiorpec, şi G. Buluc, acesta din urmă din Slobozia.

A luat parte un număr destul de mare de poporeni.

Predica; «*Vindecarea boalelor sufleteşti şi trupeşti*», în legătură cu evanghelia zilei, (Duminica slăbănogului), a fost rostită de elevul Buhai Gheorghe din cl. a VIII-a.

In timpul ăsta au mai venit, din Tg. Pechea, p. c. protoereu Aurel Constantinescu, al circumscripţiei respective, d-ra doctor Novleanu şi alte persoane, al căror nume îmi scapă din minte.

Lumea, care n'a încăput în şcoală, s'a resemnat şi a ascultat la ferestre. Părintele Grumăzescu a rostit o cuvântare, inimoasă, care a răscolit sufletele, sf. sa făcând un scurt istoric al vieţii religioase şi naţionale a poporului român. A arătat, că neamul nostru, pe calea armelor n'a putut fi cucerit; că acum duşmanii dau lupta pe căile sufleteşti, pe cari merg, când sunt îngăduiţi, propovăduitorii de rătăcire ai sectelor religioase. Ca pildă a dat cele ce s'au întâmplat cu poporul rusesc, care, din pricina rătăcirilor la care a fost împins de răzvrătitorii lui, a ajuns de zece ani de zile să fie de plâns.

Pe când vorbea referentul secţiei noastre culturale, au sosit şi sectanţii, în frunte cu predicatorul lor, Bobocea.

Elevul din cl. a VIII-a, Giuvelic Mircea, şi-a desvoltat conferinţa sa intitulată: «*Istoricul sectelor în România*». Apoi au început discuţiile contradictorii, sub supravoherea părintelui Grumăzescu. Echipa elevilor, cu sf. Scriptură de faţă, sub conducerea părinţilor prof. Ştef. Cheorpec şi Em. Hogaş, s'a angajat la lucru cu un entuziasm de nedescris. Intrebările erau puse asupra a două chestii: *Sf. Tradiţie* şi *Botezul pruncilor*, în privinţa cărora ereticii au fost învitaţi să aducă texte scripturistice, prin cari să dovedească, negru pe alb, cum că aceste învăţături pot fi respinse.

Textele aduse de ei au fost slabe şi fără niciun temeiu, aşa că, în cele din urmă, a trebuit să tacă, spre grozava lor desamăgire şi spre deplina mulţumire a poporenilor cari ascultau. Timp de patru ore au durat discuţiile, foarte înflăcărate, cari au luminat poporul asupra rătăcirilor pe cari le propovăduesc aceşti stricători de lege strămoşească.

Seara târziu, profesorii şi elevii s'au îndreptat spre gara Independenţa, de unde, cu trenul, s'au înapoiat la Galaţi.

LA JORĂŞTI

Sâmbătă 21 Mai a. c., ziua Sfinţilor Constantin şi Elena, elevii clasei a VIII-a, sub conducerea părintelui profesor şi referent episcopesc Corneliu Grumăzescu, au fost în satul Jorăşti şi au luat parte la serbarea hramului bisericii şi a patronului Societăţii culturale «Sfinţii Impăraţi», întemeiată şi condusă de p. c. P. Savin, parohul bisericii din localitate şi misionarul de curând numit al eparhiei.

Slujba sf. liturghii a fost săvârşită de părintele Grumăzescu, ajutat de pr. I. Tudor, din cancelaria episcopiei, şi de pr. N. Răşcanu, ajutător la parohia Jorăşti. Cântările liturgice au fost executate de corul elevilor. Predica, rostită de părintele Grumăzescu, a fost ascultată cu încordare, de credincioşii cari umpleau biserica.

Părintele predicator a îndemnat pe cei de faţă să se silească la construirea, din nou a bisericii parohiale, pentru care părintele P. Savin adună fonduri şi materiale.

Seara a fost o şezătoare, organizată de elevi, la şcoala primară. Au luat parte d-nii învăţători şi tineretul din sat.

A doua zi dimineaţă, tinerii misionari au plecat cu trenul la Galaţi.

LA LASCAR CATARGI

Duminică 22 Mai, elevii claselor a VII-a şi a VIII-a tot sub conducerea părinţilor Corneliu Grumăzescu, Ştef. Cheorpec şi Em. Hogaş, au fost în satul Lascăr-Catargi, unde se află şi o mică comunitate de baptişti. Echipa a fost însoţită şi de părintele misionar al eparhiei, econ. P. Savin. Ajunşi în sat, părintele misionar s'a dus deadreptul la casa de rugăciuni a baptiştilor, să asiste la ceremonia religioasă a acestora; iar ceilalţi, la frumoasa biserică a satului, unde slujba de dimineaţă era începută de parohul local, econ. stavrofor C. Tebeica. Sf Liturghie a fost oficiată apoi în sobor, de către părintele referent episcopesc Corneliu Grumăzescu, ajutat de p. c. econ. C. Tebeica, de părintele Ştef. Cheorpec şi de diaconul Em. Hogaş. Răspunsurile liturgice au fost cântate de corul seminarului. Predica a fost rostită de elevul din cl. a VIII-a P. Andonescu, despre: «*Lumina adusă omenirii de creştinism*».

După masă, în localul şcolii primare, adunată lume multă. Acelaş program, ca la Cuza-Vodă, adică: conferinţa părintelui misionar P. Savin: «*Despre secte*», şi discuţii contradictorii cu sectanţii, cari erau de faţă, în frunte cu predicatorul lor, Şt. Moscu.

Discuţiile au urmat mai greu, de oarece sectanţii depăşeau linia de urmare îngăduită pentru discuţii cuviincioase. Insă, strânşi cu uşa, cu texte din scriptură şi cu argumente logice, şi de data aceasta biruinţa a fost a noastră. Convorbirile au durat patru ore, cu mult avânt; elevii noştri s'au distins.

Poporul a fost pe deplin mulţumit, de felul cum am venit să le înfăţişăm adevărul lucrurilor, şi foarte mulţi săteni ne-au condus până la marginea satului, noi renunţând la căruţele ce ne-au fost puse la dispoziţie cu foarte multă bună voinţă, căci voiam să facem drumul, până la gara Şerbeşti, *per pedes apostolorum*.

* * *

Aşa s'au încheiat expediţiile culturale şi misionare în satele din jud. Covurlui, anul acesta, urmând ca, la anul, să întreprindem altele în judeţul Tulcea.

Urmările acestei ofensive se vor cunoaşte fără înoială în curând, căci, din cele constatate la faţa locului şi din veştile ce ne-au venit, am aflat că sectanţii au fost mult sdruncinaţi şi zădărniciţi în planurile lor de prozelitism.

Direcţia seminarului din Galaţi aduce, pe calea aceasta, vii mulţumiri cuvioşilor preoţi, învăţătorilor, primarilor şi şefilor de jandarmi, cari, cu deplină înţelegere şi cu foarte multă bună voinţă, au pus la dispoziţie mijloacele de transport şi găzduirea elevilor şi a conducătorilor, făcând prin această faptă un gest foarte nobil, faţă de acei cari, cu căldura sufletelor lor şi cu tot avântul, au venit să le aducă mângâerea şi clipe de înviorare religioasă şi morală, de care *satele noastre* au atâta nevoe.

Deasemeni şi direcţia culturală şi misionară a Sf. Episcopii adaugă mulţămirile sale pentru tot concursul avut la organizarea acestor expediţii cu caracter religios, moral şi material. Nădejduim că şi'n vara viitoare acţiunea noastră va fi încununată de mai multe şi mai mari succese, toate vor fi spre binele şi propăşirea neamului, care are nevoe de întărire lăuntrică cât mai multă, de oare ce duşmanii noştri abia aşteaptă să fim destrămaţi sufleteşte, ca apoi să poată pescui în apă tulbure,

UNUL DINTRE PĂRTAŞI

Inaugurarea primei şcoale pentru copii întârziaţi

Din experienţa lor pedagogică şi din publicaţiile referitoare, cititorii noştri, învăţători, cunosc nenorocirea multor copii, cari sunt inferiorizaţi, din punctul de vedere al aptitudinilor intelectuale şi din cel sufletesc, prin întârzierea suferită în desvoltarea mintală. Instruirea şi educarea unor atari copii constituesc azi probleme, de cari psihologia experimentală se ocupă cu mult interes. Savanţi de întâia mână, ca Toulouse şi Claparède, le consacră o mare parte din activitatea lor ştiinţifică. In institute şi laboratoare speciale, se fac continue cercetări şi experienţe, având de scop determinarea precisă a aptitudinilor pe cari le dovedesc copiii întârziaţi şi orientarea profesională a acestora, spre a-i face folositori vieţii obşteşti. O bogată literatură, aflată în neîntreruptă creştere, discută metodele, experienţele şi rezultatele date de speciala educaţie a bieţilor copii, neacomodabili în şcoalele destinate copiilor normali. Pretutindeni, în ţările în cari această muncă e desfăşurată, în conformitate cu cerinţele riguroase ale ştiinţei, ea dă rezultate strălucite.

Nici noi nu puteam rămâne mai pre jos, în această privinţă.

Săptămâna trecută a fost inaugurată, la Bucureşti, prima şcoală de educaţie specială, înfiinţată pentru copiii întârziaţi (anormali), pe lângă Oficiul de orientare profesională, creiat la Ministerul muncii şi al ocrotirilor sociale.

Au luat parte, la solemnitatea inaugurării, d-nii prof. Obregia, prof. Parhon, dr. N. D. Staicovici, medicul primar al Capitalei, d-nele directoare Moscuna şi Constantinescu, d-na Vlaicu, d-nii dr. Ghica, Constantinescu şi Iancu, d. director Brătianu, etc.

Dl. prof. dr. Obregia a scos în relief, în cuvântarea rostită cu acest prilej, insemnătatea noului instituţii şi binele pe care ea îl poate face societăţii prin izolarea şi educarea copiilor nenorociţi, cari îi vor fi încredinţaţi.

Dl. profesor Parhon, în numele «Societăţii de psihologie, neurologie şi endocrinologie», şi-a exprimat mulţumirea că poate lua parte la această inaugurare, regretând că ţara noastră a pus o mare întârziere în creiarea unei atât de necesare instituţii.

Solemnitatea a fost încheiată cu vizitarea clasei copiilor, unde asistenţa s'a interesat de lucrările executate de fiecare şi de gradul de întârziere al fiecăruia. Apoi a vizitat cabinetul medical al oficiului, unde d-nii d-ri Constantinescu şi Ghica au dat lămuririle necesare. In sala de aparate au fost date explicaţii asupra testelor pentru examinarea aptitudinilor mintale şi asupra aparatelor de psihotenică, sosite de curând din străinătate.

i.-ş.-c.

CÂNTECUL POPULAR ROMÂNESC

— CÂNTECUL DE JALE — BOCETUL —

de M. VULPESCU

Cântecul de jale porneşte din isvorul cântecului de dor, dacă-l socotim din punctul de vedere sufletesc. El este ducerea dorului şi a altor sentimente, pricinuită de suferinţă şi de faptul despărţirii pentru totdeauna de o fiinţă iubită, până la starea atât de puternic exprimată în accente muzicale geniale: durere-jale.

Ca şi cântecul de dor, cu care foarte adesea se confundă, cântecul de jale ocupă un loc mare în folklorul muzical românesc. Ar fi să reprezinte poate, toată drama vieţii, dacă sentimentul dragostei, al iubirii, în sensul cel mai cuprinzător şi adânc, n'ar stăpâni sufletul ţăranului român. Câte mărturii puternice din viaţa poporului nostru nu se leagă de acest sentiment! Claca, şezătoarea şi alte obiceiuri, nu reprezintă altceva de cât simţământul acesta al iubirii faţă de aproapele, cărnia îi săr în ajutor toţi vecinii, ca să-l scape cât mai repede de o muncă grea, ajutându-l din inimă ca ea să-i fie mai uşoară şi destul de îmbelşugată....

Cântecul de jale le-a făcut multă vreme, celor cari nu l-au apropiat pe ţăran, ca un cântec plângător, confundat de multe ori cu vaetul.

Cântecul de jale, ca şi doina haiducului, are în el măreţie, mândrie. Are în el felul românului de a se ţine în faţa celor pe cari îi socoteşte mai mari de cât dânsul, Românul se ţine drept. Tocmai în această observaţie stă valoarea muzicală a cântecului de jale.

Fără să cercetăm de aproape, şi în mod mai larg cărturăresc, cuvintele cu care se cântă cântecele de jale, putem observa o lature, aproape specifică, acestor cântece, «gândirea filosofică, profundă, cu tâle» cuprinsă în ele. Adeseori într'un singur vers, sau în două, ţăranul a spus atâta, cât unui scriitor de seamă i-a trebuit să scrie o carte, ca să spună acelaş lucru; acele câte-va cuvinte sunt adesea ca acelea pe cari le găsim ca motto la începutul unor scrieri, şi cari reprezintă tot ce autorul spune în restul cărţii scrise de el.

Ţăranul român este deci departe de a se micşora el însuşi în exprimarea sentimentelor sale.

Sentimentul de jale îl găsim exprimat şi mai puternic în cântec. Cei mai mari muzicanţi ai lumii ar fi mândri, să poată găsi accente atât de puternice spre a-şi putea exprima sentimentele lor.

Avem, în cursul cântecelor de jale mai ales, intervenţii neaşteptate de accente muzicale ce zguduie. Avem şi sfârşituri de cântece ce, în expresia lor, egalează cauza lacrămilor de durere. Dar, iarăşi repet, ţinuta lor muzicală este mândră şi egală cu filosofia cuvintelor....

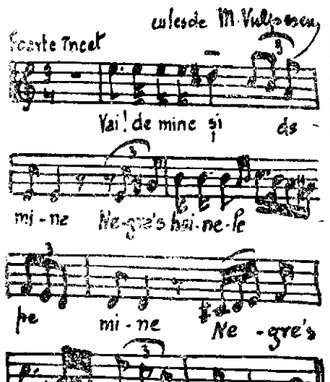

«Nu's negre de neläute,
«Ci's negre de gânduri multe.
«Jeluim'aşi şi n'am cui,
«Jeluim'aşi codrului.
«Codru-i jalnic ca şi mine,
«Treco vara, iarna vine,
«Rămâne sărac ca mine».

Desigur, că multă lume vede, în expunerea acestei schiţe asupra cântecului popular, ceva mai mult de cât entuziasm, ceva care ar părea că pune prea sus bogăţia sufletească a poporului. Sunt însă convins, că acei, cari au trăit şi trăiesc această latură a vieţii ţăranului nostru, vor socoti că sunt încă departe de a spune tot ce ar fi de spus şi de dovedit.

Să luăm de pildă fraza muzicală:

«Negre's hainele pe mine...»

Ori cine s'ar aştepta, ca această frază să urmeze alt drum, de la cuvintele «pe mine» înainte. Dar asistăm la o modulaţie neaşteptată şi atât de puternică, de impresionantă, în cât cel mai simplu auditor, sigur, are o profundă senzaţie auditivă, foarte comunicativă; la auzul ei, nu se poate să nu fie dureros impresionat. Beethoven n'ar fi găsit ceva mai frumos, mai desăvârşit.

* * *

Intre cântecul de jale şi bocetul propriu zis, se mai găsesc cântece ce fac un fel de punte de legătură. Ele nu-s, cu tot dinadinsul, cântece de jale, căci se epropie mult de bocete, nici bocete, căci nu sunt cântate după morţi.

Aceste cântece sunt însă produse tot de sentimente ce exprimă neuitarea unei fiinţe iubite: soră, frate, mamă, tată, etc., însoţind mărturisirea unui dor; sunt cântate foarte adesea chiar în momente de veselie:

«Bulgăraş de ghiaţă rece,
«Iarna vine, vare trece,
«Şi n'am cu cine-mi petrece;
«Căci cu cine-am petrecut
«S'a dus şi n'a mai venit,
«Cu spatele la pământ
«Cu faţa la Răsărit
«Ş-a pus mână peste mână,
«S'a făcut neagră ţărâna».

Construcţia acestui cântec popular este clasică.

* * *

Să plângă cineva la un mort, ori în drum spre groapă, e obiceiu de când lumea, la popoarele indo-europene.

In timpurile străvechi, plânsetul după morţi devenise un fel de slujbă pentru anumite femei, cari erau numite bocitoare. Indeletnicirea asta a lor intra în cadrul fastului înmormântării.

De ce şi astăzi nu vedem şi auzim în urma unui cosciug plângând de cât femei?

La Byblos, capitala Feniciei, a acelei ţări care stăpânea lumea cu comerţul ei, şapte mii de ani înnaintea înfloririi Greciei, sărbătoarea morţii lui Adonis ţinea şapte zile. Ea se ţinea pe la sfârşitul lunii Iunie de astăzi. In ce consta această sărbătoare? Intr'un doliu, ţinut numai de partea femeiască: umblau femeile pe străzi, descinse, cu rochiile în vânt, despletite, smulgându-şi părul şi plângând pe Adonis mort. In a şaptea zi, se duceau, aşa zicând, să-l desgroape, dintr'o peşteră unde fusese îngropat, şi cu pompă mare, ca pe un mort, îl duceau să-l dea pe râu ori pe mare; ori se duceau la marginea mării, să-l primească pe Adonis care plutea pe apă venind din Alexandria (Egypt). Atunci înceta şi doliul, care era urmat de mari praznice, de mese cu chefuri mari.

Cultul lui Adonis s'a răspândit peste tot pământul civilizat, pe unde ajungeau corăbiile fenicienilor. Trecând la Greci, îl vedem sărbătorit la Sestos; de unde, dus pe mare şi în urmă pe Dunăre, îl găsim astăzi, în forma cea mai curată ce poate exista, ca la Byblos, la noi în ţară, pe valea Dunării până la Calafat, la vre-o 50—60 km. la Nord de-a lungul Dunării şi pe Siret, Milcov, etc. Acesta este *obiceiul Scaloianului* sau al *Caloianului* [1]).

Plânsul după mort a trecut în rândul obiceiurilor, la multe popoare de pe pământ. Sunt chiar femei plătite, cari trebue să jelească pe mort până ce el este ridicat spre a fi dus la biserică, în drum spre biserică şi de acolo la cimitir.

Nu ştiu de există în vre-o partea ţării noastre acest fel de îndeletnicire, ca să zic aşa, de jelitoare, de bocitoare. Ştiu însă că, la poporul român, această manifestaţie foarte rarcori este rezultatul unor sentimente false. Familia, rudele şi prietenii, când plâng pe unul dintr'ai lor, îl plâng din toată inima.

Observaţia, că, dacă şi în zilele noastre tot femeile sunt cele cari jelesc pe morţi, obiceiul este moştenirea antică, despre care am vorbit mai sus, nu exclude constatarea că faptul se datoreşte şi sensibilităţii femeieşti, mai puternică decât a bărbaţilor. Precum la moartea lui Adonis, până astăzi încă, femeile sunt acelea cari iau partea cea mai activă la toate pregătirile de îngropăciune.

Bocetele nu sunt cântece bine determinate, ca în restul folklorului muzical, ci inspiraţii momentane, în cari, după cum ştim, viaţa decedatului e amintită, câte odată, chiar cu detalii copilăreşti.

In Transilvania, în ţinutul Hunedoarei, însă, avem o formă care iese din cadrul obişnuit. Este «Bradul».

Desfăşurarea acestui obiceiu ia proporţii impresionante, e pice şi cu totul personale. Sigur, că un asemenea obiceiu îl avem ca moştenire dacă. Nu cunoe concepţie şi realizare mai măreaţă. In ce priveşte partea muzicală, ea fixează un cântec de jale, ce se numeşte, cum am spus mai sus, «Bradul» [2]). Melodia e greu s'o redau în cadrul măsurii. După o notaţie fără baze de măsură, ea poate fi executată foarte uşor. Sunt accente ce ar însemna sughiţurile plânsului, cu modulaţii foarte frumoase.

In acest cântec de jale, plânsul nu-i chiar plâns, ci-i ceva vechiu, cu mult mai vechiu de cât cele mai vechi expresii pe cari noi le cunoaştem. E o formă dinaintea descălecării romanilor prin aceste ţinuturi.

Pe melodia moştenită, românii au potrivit cuvintele:

«De la munţi înalţi,
«Dintre ceia fraţi,
»Cei nouă feciori,
«Cu nouă topoare,
«Bradul să-l doboare».

1) După o versiune a legendei lui Adonis, dată de poetul Ovidiu (*Metamorfose, X*), acţiunea se petrece în insula Kypru. Kinyras, regele insulei, îndrăgostit de fiica sa, Myrrha, o face să dea viaţă unui copil, lui Adonys. Afrodita se îndrăgosteşte de el. Pe când Adonys era într'o zi la vânătoare, Ares, geios, trimite un mistreţ, care-l răneşte. Adonys moare; din sângele lui nasc *Anemonele*, simbolul vieţii scurte. Fluviul lui Adonys s'a înroşit de sângele zeului şi astfel s'a născut cultul ajuns până la noi.

2) «Când moare un flăcău, 9 ori 11 feciori se duc, fiecare cu câte un topor, într'un brădet de pe cel mai înalt munte din apropiere. Acolo ei caută bradul cel mai înalt, mai subţire şi mai drept şi-l abat. Bradul trebue să cadă după a 9-a ori a 11-a lovitură de topor. Adică fiecare flăcău nu poate da mai mult ca o lovitură de topor. Il curăţă de erăci şi-i lasă în vârf o cetină, nu mai mare de un metru. Il iau după aceea pe umeri şi-l duc până în marginea satului, unde fetele aşteaptă cu ghirlande de flori şi batisto, cu cari împodobesc bradul. Cortegiul intră în sat cântând, fără întrerupere, cântecul de mai sus. Când se porneşte mortul de acasă, spre cimitir, bradul vine îndată după sicriu, iar cetina trebue să atingă sicriul în mers. La cimitir, bradul este înfipt, lângă cruce la căpătâiul mortului.

Când moare o fată mare, se taie de obiceiu un plop, de vârful căruia se leagă un brăduleţ tânăr şi toţi flăcăii îl poartă». (Auzit de la d-ra Ştefănescu — Oraştie).

MAI TARE CA DRACUL

de: VASILE MILITARU

Ci-că odată un flăcău sărac lipit pământului, nu ştiu de unde, a auzit că şi dracul poate să îmbogăţească pe om, nu numai Dumnezeu.

Aşa, într'o zi, sătul de atâta sărăcie lucie, flăcăul cu pricina a pornit în lumea albă, să caute pe diavolul negru, să-l roage să-l îmbogăţească şi pe el.

N'a trebuit ca voinicul să meargă prea mult, că, vorba românului: «Pe dracul îl găseşti peste tot locul, când îl cauţi»; aşa că, de cum a intrat flăcăul într'o pădure mare, numai ce se văzu faţă în faţă, pe o cărare, cu un alt voinic, mare şi spătos, călare pe un cal negru lucios.

— Incotro ţi-e calea şi pe cine cauţi, frate, în pădurea asta mare?,— întrebă călăreţul, dând bineţe flăcăului.

— Ia, am plecat să caut pe dracu, — răspunse întrebatul.

— Te-a bătut norocul, voinice, că uite, chiar eu sunt cel pe care îl cauţi, — şi sarsailă se făcu tot o văpae.

Flăcăul rămase încremenit de ce văzu, însă îşi ţinu firea şi îi zise ţanţoş:

— Dacă tu eşti încornoratul, să-ţi fac o întrebare.

— Fă-mi, trandafir frumos!

— Adevărat, că tu poţi îmbogăţi pe săraci?

— Adevărat, — răspunse ucigă-l toaca.

— Păi atunci să mă îmbogăţeşti şi pe mine; să trăesc fericit, măcar doi-trei ani şi pe urmă să mor, că destul am trăit în calicie.

— Să te îmbogăţesc, de ce nu, dar cu o condiţie.

— Care?

— Când vei muri, să-mi dai mie sufletul.

— Dăruit să-ţi fie!... Dar să-mi spui cum ai să faci ca să mă îmbogăţeşti?

— Asta e taina mea... E destul să ştii că mă bag slugă la tine şi bogăţia va veni singură!

— Să mă slujeşti ca un argat?

— Tocmai aşa!

— Şi ai să faci tot ce ţi-oi zice eu?

— Orice îmi vei cere, se va împlini.

— Dar dacă nu vei putea face tot ce ţi-oi cere.

— De nu voi putea face tot, să pierd dreptul asupra sufletului tău şi să-mi i-au tălpăşiţa, pe ici încolo.

— Bine, aşa să fie, — zise omul nostru şi, bătând palma cu dracul, porniră pe cărare amândoi până ce au ajuns în marginea unui sat.

Aci, dracul zise:

— Stăpâne, închide ochii, timp cât bei un pahar cu apă.

Flăcăul făcu aşa.

Când a deschis apoi ochii, ce să vezi? Răsărise ca din pământ o casă de om chiabur, cu ogradă largă, împrejmuită, cu pătule de porumb pline, cu hambare de grâu, cu boi, cu vaci, cu porci, cu oi, cu o spuză de păsăret: gâşte, curci găini, raţe, şi câte toate bunătăţile pământului.

Apoi îşi văzu argatul — adică pe ucigă-l crucea, — făcând orând în ogradă, zbierând cât putea:

Ho-ho! boii tatii, că vă dau apă rece; ho! viţei mititei, treceţi la bordei, c'o să vă dau mei, să vă fac buflei!

Şi dracul alerga numai în goană, dând nutreţ la boi, apă la vaci, mei la viţei şi făcând pe rând tot ce trebue într'o ogradă bogată ca a lui stăpână-su.

Voinicul se frecă la ochi, să vadă dacă nu visează, căci nu-i venea să creadă că atâta bogăţie a putut să-i aducă dracul în câteva clipituri de gene.

Pe zi ce trecea însă, bogăţia creştea mereu şi în scurtă vreme, voinicul nostru nu mai ştia ce să facă cu galbenii şi unde să-i mai pună.

Ajunsese să-i pună în hambar, în loc de grâu, în butii, în loc de vin, prin pătule, în loc de porumb; iar vinul, grâul, şi porumbul ce făcea în fiecare an le dădea de pomană în mare parte, — astfel de belşug îi aducea încornoratul.

După vre-o trei ani, însă voinicului i-se urî cu singurătatea şi se însură cu o fetişcană frumoasă, cum nu se mai găsea prin satele dimprejur, harnică şi isteaţă, de n'avea pereche.

Bogătaşul fu destul de fericit cu nevestica ce-şi luase, însă cu cât trecea vremea, cu atât şi el se întrista mai rău.

Nevasta băgă de seamă întristarea lui şi-l întrebă ce-l roade la inimă, de este tot mai trist şi slăbeşte tot mai mult.

Omul nu-i spuse la început dar, văzând că nevasta tot stărue se lăsă înduplecat într'o zi, când ea îşi încheiă rugămintea cu vorbele astea:

— De unde ştii, că nu-ţi pot fi de folos cu ceva, la păsul tău?

— Uite ce este la mijloc. nevastă, iacă aşa, aşa, aşa, — şi îi spuse toată tărăşenia, cu ucigă-l-toacă.

— Asta ţi-e năpasta? Lasă pe mine, bărbăţele, că-i vin eu de hac, îl dau la dărac, îl fac, îl desfac, de uită că-i drac!

— Bine, nevestică; dar bagă bine de seamă că tu nu eşti decât o femee slabă şi el e drac, plin de vicleşuguri!

— Ce-ţi pasă; vom vedea!

Intr'o seară, pe când femeia mesteca mămăliga, scaraoschi şedea şi el lângă foc să se încălzească; dar stăpâna numai ce scoase meleşteul din ceaon, plin de terci ferbinte, şi-l plesni peste ochi, zicându-i mânioasă:

— Ce stai mă, de-ţi pică mucu'la foc?

— Dar ce să fac stăpână?

— Uite ce să faci: să te duci acuma într'o goană pe luncă şi să-mi aduci, cum ăi şti, vre-o zece-douăzeci de pitpalaci, că mi-a venit poftă să fac o ciulama să mănânc cu bărbatul.

Dracul pieri, ca un drac ce era şi, în timp ce stăpână-sa făcu mămăliga, el se şi întoarse cu vre-o douăzeci şi cinci de pitpalaci şi câteva potârnichi.

Dumineca a V-a după Rusalii

(*Matei VIII*, 5--14)

Cele mai curate mărgăritare sufletești, chezășuitoare de mântuire, a înșirat Iisus pe «*Muntele fericirilor*» și, cu nesaț, s'a adăpat poporul la izvorul nesecat al învățăturilor Lui, căutând să-și clădească fiecare *casă* sufletească pe *piatra* credinței...

Urmat de popor mult, Iisus s'a coborît de pe munte. După ce în drumul său vindecă un om bolnav de lepră, cea mai grozavă boală a trupului, Iisus s'a îndreptat către cetatea Capernaum.

«*Și, intrând Iisus în Capernaum, s'a apropiat de dânsul un sutaș, rugându-l și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog, chinuindu-se cumplit. Și a zis lui Iisus: Eu voiu veni și-l voiu vindeca. Și răspunzând sutașul a zis: Doamne, eu nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu, ci zi numai un cuvânt și se va vindeca sluga mea. Că și eu sunt om sub stăpânire, având sub mine ostași și zic unuia: du-te, și se duce; și altuia: vino, și vine; slugii mele: fă aceasta, și face. Iar Iisus auzind aceasta s'a minunat și-a zis celor ce-i urmau: Adevăr zic vouă, nici în Israel nu am aflat atâta credință. Și zic vouă, că mulți vor veni dela Răsărit și dela Apus, și vor sta cu Abraham și cu Isaac și Iacob în Împărăția cerurilor; iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunerecul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Și Iisus a zis: Du-te, fie ție cum ai crezut; și s'a vindecat sluga lui în acel ceas*».

In gloata aceea, care îl urmase pe Iisus și ascultase pe munte dumnezeeștile Lui cuvinte și fusese de față la vindecarea leprosului, fusese, de bună seamă, și acest sutaș, căpetenia militară a o sută de oameni.

Un sutaș, străin, de pe alte meleaguri, adus aci de stăpânirea romană, păgân, născut și crescut în rătăcirea semenilor săi, fără nici-o cunoștință a Dumnezeirii lui Iisus, iată-l acum pătruns până în cele mai adânci cute ale sufletului de *credința* în puterea și mărirea Aceluia căruia *ucenicii* îi ziceau Fiul lui Dumnezeu. Credința aceasta nestrămutată, puternică, îl împinge cu o mână nevăzută către *Alinătorul suferințelor* și cere, nu pentru sine, un dar pe care Iisus, văzându-i statornicia simțimintelor lui, i-l îndeplinește. Cere vindecarea slugii lui, care *zăcea în casă, slăbănoagă, chinuindu-se cumplit*.

Câtă frumusețe sufletească! Un stăpân îngrijindu-se de supușii săi, de slugile sale!. Sluga lui se chinuia și sufletul stăpânului se strângea de durere. Câte leacuri și doctorii poate nu întrebuințase el, spre a aduce vindecare slugii sale, dar toate fuseseră în zadar. Credința lui îl îndeamnă să se adreseze celui mai mare doctor, *Doctorului sufletelor*: *Iisus*. Nu se îndoia câtuși de puțin, că Iisus va isbuti. Vine la Iisus și *cu adevărat* se roagă, cu smerenie adâncă, cu credință fierbinte: «*Doamne, nu sunt vrednic să intri în locuința mea, sub acoperământul meu, ci numai poruncește cu cuvântul și sunt încredințat că se va tămădui sluga mea*».

Atât de puternică era credința în sufletul acestui sutaș, încât și Iisus se minunează.

Și noi avem părinți, frați, surori, copii, de multe ori zăcând de boale grele trupești și sufletești, dar foarte rar ne îndreptăm către *Doctorul cel mare*, și asemenea sutașului, cu credință neclintită, să-I cerem vindecarea metehnelor de cari sufăr cei mai apropiați ai noștri. Alergăm la leacurile băbești și la doctori, cari de cele mai multe ori sunt fără putere, dacă voia lui Dumnezeu nu-și întinde vălul aducător de izbăvire.

Să ne îndreptăm către doctori, însă credința în izbăvire și vindecare s'o punem în Iisus, căci el este doctorul trupurilor și al sufletelor.

Cuvântul lui — Evanghelia — ne arată calea dreaptă, în care nu vom căpăta vătămări și boli ale trupului și nici sufletul nu va fi nevoit să sufere. Biserica, păstrătoarea sfintelor Lui învățături, e casa de tămăduire și ea veșnic ne așteaptă cu alifiile ei cu adevărat vindecătoare, cu singura condiție ca în sufletele noastre să avem *credința neclintită*, asemeni sutașului, despre care Iisus spune: «*Adevăr, zic vouă, nici în Israel nu am aflat atâta credință*».

«*Și zic vouă, că mulți vor veni dela răsărit și dela apus*». Intre evrei — poporul ales —, nici atunci, nici acum, Iisus n'a fost primit ca Mesia cel prezis de profeți și El știa că învățăturile Lui, cari se adresau sufletelor curate și dornice de mântuire, se vor întinde peste tot pământul, și *cei dela Răsărit și Apus* se vor adăpa din isvorul nesecat al mântuirii, ceea ce s'a și întâmplat; pe când acelora, cari se îndărătniceau să nu vadă *adevărul*, le spune răsplata: «*vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților*». Tu, creștine, te îndărătnicești să recunoști pe Dumnezeul Iisus, doctorul sufletelor și nu cauți să te apropii cât mai mult de biserica Lui, ca astfel să auzi cuvintele Lui mântuitoare; sau vrei împărăția răului, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților?

Gândește-te că unui sutaș păgân, Iisus îi zice: «*Du-te, și fie ție cum ai crezut*». *Și s'a tămăduit sluga lui în acel ceas.*

Unui păgân îi vindecă sluga de boală grea; oare, cu atât mai mult, nu te va vindeca pe tine de boala trupului sau a sufletului, de care tu suferi?

Credința ta să fie neclintită, rugăciunea curată, sufletul pătruns de învățăturile sf. Evangheliii, iar biserica să fie refugiul tău cel mai iubit, căci numai atunci ești sigur că în spre bine te va îndruma Iisus, zicându-ți: «*Du-te, fie după credința ta!*»

EM. C. PASCULESCU-ORLEA

DE PRIN VECINI

Când, acum vre-o 14 ani, pacea dela București ne-a atribuit Cadrilaterul și am venit în contact cu populația lui bulgărească, nu ne-a trebuit prea multă vreme, ca să cunoaștem din obiceiurile și moravurile ei.

Mai întâi am observat că preocuparea de căpetenie a bulgarului era: școala primară și cazarma; cu alte cuvinte, el ținea, ca cetățeanul să știe să scrie și să citească și să fie bun soldat. Restul nu'l interesa. Dacă la oraș se clădea un gimnaziu, ori în capitală o universitate, pe bulgar nu'l entusiazmau prea mult aceste institute de cultură mai înaintată, pe cari le privea cu o nepăsare manifestă, fiindcă lui i se băgase în cap, că temelia prosperării țării lui nu constă într'o pregătire prin cultură superioară, ci numai și numai în cultivarea cu toată ardoarea a învățământului primar și în educația militară a tineretului. De aceea, la ocupația Cadrilaterului, pe noi ne-a surprins sărăcia șoselelor, lipsa gimnaziilor și a liceelor, lipsa sălilor de spectacole, lipsa stabilimentelor de băi, chiar primitive; în schimb, însă, ne-a mirat marele interes ce s'a pus în construirea, pretutindeni, a localurilor de școli primare și cazărmi, și neobosita privighere întru întreținerea lor.

Dacă atenția aceasta a Statului vecin, dată atunci exclusiv școalei primare și cazărmii, a dat sau nu roade apreciabile, spre a se ști dacă e bine să fie urmată mai departe sau părăsită, nu știm, întru cât războiul, ce a urmat repede după aceasta, nici nu ne-a prea lăsat răgaz de experiență; fapt e, însă, că nici azi, vecinii dela Sud nu se îngrijesc prea mult de învățământul secundar și cu atât mai puțin de cel superior.

Firește, multe lucruri bune au avut atunci de învățat bulgarii dela noi, după ce au trecut primele impresii ale ocupației noastre și era drept să fie așa, căci doar suntem popor mai de rassă și de mai veche civilizație, decât vecinii noștrii din dreapta Dunării; dar, să fim drepți, două obiceiuri bune am văzut și noi la ei, — le-am văzut numai, nu le-am și adoptat —: bulgarul nu slugărește, și ține, ca la un titlu de cinste cetățenească, să fie la curent cu dările către Stat.

De aceea, rar se vedea atunci slugă în Cadrilater și rar se vede și azi în toată Bulgaria, chiar în familiile cele mai înlesnite, ci tot serviciul gospodăriei îl îndeplinesc, după puteri, ai casei; iar dacă totuși s'ar întâlni în vre-o casă o slugă, aceea de sigur nu va fi de naționalitate bulgară, căci bulgarul consideră o rușine pentru el sau ai lui, să slugărească sau să argățească.

De asemenea, consideră bulgarul o mare rușine neputința de a-și plăti dările publice și de aceea nu veți vedea sat în Bulgaria, în care, anunțându-se perceptorul, să nu se producă o năvală în massă a contribuabililor, spre a-și achita datoriile, căci, dacă s'ar afla vre unul care să nu fie în stare să facă față acestei obligațiuni, ar fi imediat izgonit din sat, ca nevolnic.

Aceste două bune deprinderi bulgărești ar fi spre folosul nostru să le adoptăm, fără nici un fel de scrupul rău înțeles, precum desigur că și bulgarii din Cadrilater vor fi adoptat multe din obiceiurile ce le vor fi găsit bune la noi.

Mândria noastră națională să nu constea din încăpățânarea crezului, — împins până la absurd — în superioritatea noastră de rassă, ci să căutăm a ne apropia, de ori unde, ceea ce vedem bine, ceeace ne convine și ne poate folosi.

V. BILCIURESCU

Viața culturală a unui oraș din apropierea Capitalei

De câțiva ani, în toate orașele și satele se simte nevoia unei întinse propagande pe tărâmul național și cultural.

Mizilul, cred, este ultimul oraș din țară, unde brazda culturală n'a putut răzbate în câmpul pietruit și de mult pârloagă.

Viața culturală, în acest oraș pur comercial, este în esență aceeași de acum câteva decenii: mai mult de cât neînsemnată.

D-l profesor universitar M. Berceanu, în prima zi a congresului «Uniunii orașelor», a arătat rolul desprinderii culturii pur edilitare, analizând problema culturală la orașe. In Capitală, d-sa a realizat acest lucru, cu ajutorul preoților, profesorilor și institutorilor, începând să ridice, prin firea inimoasă și sârguința acestora, viața morală, culturală și națională.

Insă, în acest Mizil, parcă uitat de lumea culturală și vizitat numai de oameni politici, nu se găsește un Berceanu, cu toate că există, ca în toate părțile, preoți, profesori de liceu și alte elemente cu pricepere; ai noștri nu se gândesc decât la interesele lor particulare, neglijând cu totul viața culturală a orașului, care ar putea să se desvolte, ca și în alte părți, pe lângă școală, prin biblioteci populare, case de sfat și de cetire, și un teatru popular pentru funcționarii comerciali, industriași și ceilalți orășeni, lipsiți de orice altă distracție, afară de înfundarea tavernelor și învârtirea cărților de joc și a tocurilor de la ghete.

In Transilvania, societatea culturală «Astra» și-a întins, ca un arbore crescut în voie, activitatea-i binefăcătoare, din Banat până'n Maramureș, din Carpați până'n Bihoria, statornicind în satele mai răsărite centre de activitate proprie; s'au întemeiat — din inițiativa ei — biblioteci și se țin șezători și conferințe culturale, trezindu-se conștiința națională, în colțurile cele mai tăinuite ale provincilor de dincolo de Carpați. Căci astăzi cultura a biruit; ea e temeiul solidarității de fier, ce trebuie să fie între frații de acelaș sânge, supuși, în cursul veacurilor, chinurilor despărțirii.

Această cultură, care în Transilvania și 'n alte orașe din vechiul regat a prins și prinde din ce în ce mai mult rădăcini, în Mizil nu s'a putut nici sădi, căci n'a existat nimeni până'n prezent, voios s'o hotărască; nici capii orașului, nici intelectualii lui n'au fost dispuși să riște din interesele lor personale și să se ocupe de înființarea unei ligi culturale, pentru orășenii cari au sădit în ei, ca un instinct, cultul modei și al bârfirii.

Și, am convingerea că, totuși, neștiute și ne unite, trăiesc și aici suflete dornice și vrednice să-și hotărască alte idealuri de viață și rosturi mai apropiate de nivelul cerințelor superioare ale vremii. Mă adresez lor. Poate dorința mea, sinceră, va avea răsunet, în acest oraș fără cămin cultural și fără biblioteci, și ne vom găsi câți-va inși, cari să sacrificăm cu plăcere o parte din timpul și interesele noastre, culturii Mizilului; vom putea ajunge să ridicăm și orașul în care trăim la nivelul celorlalte orașe transilvănene și regățene.

E, de sigur, prea puțin măgulitor, ca Mizilul să trăiască numai cu faima, dată pe vremuri, de succesul, ridiculizat, al unui edil însuflețit de bune intenții, care, neputând face mai mult, a stăruit ca «Expresul» să se oprească cel puțin un minut în gara orașului.

GEORGE C. CIUREA-MIZIL

Cumințenia și vrednicia popoarelor, ca și a inșilor, nu se măsoară după priceperea lor la vorbă, ci după înfăptuirile lor.

BOBUL SOSITOR

A cântat cocoșu'n prag
De trei ori, în șir.
«Ce să'nsemne mamă-Anică?»
«Dă?! vreun musafir...»

«Musafir... la vremea asta,
Nu cred să mai vie.
Poate-o fi cântat a ploaie?»
«Poate... Cine știe?»

«Doară bobii de ne-or spune;
Ei or ști mai bine...»
«Zău așa, întreabă bobii:
Vine, sau nu vine?»

Câte patru, câte patru
Ii alege-ușor:
«Nu spun eu, duduc? Iaca:
Bobul sositor!»

Dar cocoșului, se vede,
Nu-i place de fel
Să mai spuie și-altul vestea
Care-a spus-o el...

Făr'ca cineva să-l vadă,
Vine 'neetișor
Și cu grabă 'nghite tocmai...
Bobul sositor!

E. HARHAS

JELUI-M'AȘ...

Jelui-m'aș și n'am cui...
«Doină», doină, cântec sfânt,
Greu îmi vine să mai cânt,
Că sunt multe rele 'n lume,
Mai mult rele decât bune;
Lăcomia-i boală grea
Azi mulți suferă de ea;
Plină-i lumea de păcate,
Se 'nșală frate pe frate!...

. . . .

«Doină» versul tău ceresc,
Mult mi-i drag, tare-l iubesc,
Ca și Țara mea română, —
Pentru ea «Doina» suspină!...
Pentru glia strămoșească
Că nu-i cin' să se jertfească
Lege sfântă să aducă
Cu dreptate pentru muncă.
Cerem pâine cu cuvântul,
Dar ni-o dă numai pământul;
Iar plugarul ce-l muncește
Zi cu zi se istovește.

. . . .

Dumnezeu dă rod bogat,
Numai omu-i blestemat;
Știe dreptatea cerească,
Dar nu vrea s'o înfăptuiască;
Stă în rele tărălit
Tot cu gândul la câștig;
Face rău, pe orice cale
Lăsând lacrime și jale...

. . . .

Doină, doină, cânt cu jele:
«Sărace-s căile mele».
Plâng, suspin, ca un nebun,
N'am crezut ce văd acum.
Am dorit o Românie!
Cu dreptate și frăție...
Dar acuma vai, ce stări!
Sărăcie, desbinări!...
S'a schimbat a noastră fire,
N'avem sinceră iubire
Pentru țară, pentru neam;
Noi, nepoții lui Traian,
Nu ne temem de păcat
Pentru lupta ce s'a dat?
Și-au jertfit, mii de eroi,
Viața scumpă, pentru noi,
Să ne vadă pe toți strânși,
La un loc, tari, neînvinși;
Mărind țara în războí,
Stăm acum s'o perdem noi!...
Nu vedem noi astăzi bine
Că vin neamurile strine,
Și se strâng și nu se lasă,
Tot cu gând să ne robească.
Noi alt lucru nu avem,
Tot de ceartă ne ținem...
Politica — arz-o focul —
Ne distruge în tot locul...

. . . .

Cât mi-e de amar și greu,
Vai, sărac sufletul meu!
«Jelui-m'aș și n'am cui,
«Jelui-m'aș Domnului.
«Domnul zice:
— «Măi voinice,
«Eu în tine-am pus putere,
«Dela alții n'ai ce cere;
«Vă dați mâna, că'n unire
«Veți găsi azi mântuire».

AURELIU-NOVAC
Plugar

Văsiova-Banat

O MICĂ SOCOTEALĂ
DE INTERES CULTURAL

A început propaganda politică, pentru apropiatele alegeri generale. La sate, ca și la orașe, e o mișcare, o fierbere, neobișnuită. Automobile și trăsuri, încărcate cu propagandiști, vizitează satele; propagandiștii adună oamenii chiar de pe la muncile agricole și le vorbesc împotriva partidelor politice protivnice proslăvind cât mai mult cu putință activitatea — uneori neexistentă, în folosul țării — a partidelor politice din cari fac parte.

Nu e de tăgăduit, că, întrucâva, această propadandă politică își va fi având rostul ei. Ea este chiar necesară, pentrucă omul nostru de la țară e cel mai puțin pregătit pentru astfel de alegeri și mai cu seamă pentru astfel de vremuri.

Nu voi încerca deci să fac politică în acest articol și mai puțin încă propagandă politică. Aceasta, cu atât mai puțin, cu cât ziarul în care scriu se ține departe de politică.

O mică socoteală, însă:

Cu prilejul propagandei electorale se cheltuesc sume foarte mari pentru facerea ei. Câte sute de mii de lei, cheltuite pentru tipărirea manifestelor, pentru plata automobilelor și a trăsurilor, pentru timpul trebuincios propagandiștilor să străbată satele! Câtă energie intelectuală risipită, prea adesea, fără rost!... Bieții oameni, trimiși în propagandă, îndură cu resemnare, chiar în confortabile automobile, chinurile unor călătorii lungi, pe drumuri de țară, în căldura înăbușitoare a Verii, la care se mai adaogă și neplăceri de alte soiuri.

Ei bine, dacă acești bani cheltuiți pe manifeste și automobile, dacă aceste energii risipite cu atâta dărnicie, dacă această oboseală fizică răbdată de propagandiștii politici s'ar întrebuința pentru *propaganda culturală*, în massele mari ale poporului de la sate, dornic de lumină, ori cine își poate închipui ce rezultate strălucite s'ar obține și la ce grad de cultură ar ajunge sătenii noștri, cari nu disprețuesc cultura, ci dimpotrivă o caută sau ar căuta-o, când și dacă sunt bine îndrumați.

Ce bine ar fi, dacă, în astfel de automobile sau trăsuri, cum sunt cele întrebuințate pentru propaganda politică, s'ar improviza câte un mic — dar esențial — muzeu istoric, agricol, etc. și ar fi pe lângă acel muzeu și câte un propagandist cultural, nu politic, care, în fața sătenilor adunați în zi de sărbătoare înaintea școalei de pildă, le-ar împărtăși acestora din tainele istoriei, le-ar arăta semințele cele mai bune pentru cultura cutării cereale sau plante farmaceutice, le-ar desfășura filme de cinematograf cu subiecte instructive, cu vederi pitorești sau de localități istorice din țara noastră, ori chiar din alte țări, cu fabrici, vapoare, aeroplane, ș. a.

Odată pe săptămână, cu acelaș rost de înjghebare, ar putea să viziteze satele și câte o bibliotecă ambulantă, din care, fiece sătean ar fi deprins cu vremea să-și ia orice carte de citit după plac, chiar dacă ar trebui să plătească pentru ea o mică sumă de bani.

Am convingerea, că aproape toți propagandiștii politici de azi, de li s'ar propune această schimbare de roluri, nu s'ar gândi de loc atunci, să-și dea obolul pentru răspândirea culturii, ținând conferințe sau contribuind la organizarea șezătorilor, chiar dacă li s'ar pune la îndemână automobile pentru transport, și casă și masă!... S'ar face nevăzuți, deși e sigur că ar fi primiți de săteni cu toată dragostea, nu cum sunt primiți, în unele cazuri, în propaganda politică în care se avântă cu atâta ardoare!...

Constatarea noastră nu tinde la împiedicarea propagandei politice; nici nu ne trece prin gând, că așa ceva ar fi cu putință. Dimpotrivă, cum am spus, socotim că defilarea aceasta a diferiților reprezentanți ai diferitelor partide, prin sate și mahalale, nu poate decât să folosească, înaintea prezentării alegătorilor la urne, fiind-că, ascultându-i pe toți acești reprezentanți, alegătorii rurali și chiar urbani nu pot decât să fie și mai luminați asupra situației și prin urmare, și votul lor va fi mai chibzuit și mai bine îndreptat. Nu; altă constatare avem de făcut și care ne importă din punctul nostru de vedere, a nume că: *nu tot așa de favorizată de soartă ar fi o asemenea propagandă, însă pur culturală*. Convingerea noastru este că ea n'ar întâmpina o primire tot așa de bine-voitoare și faptul ne mâhnește, fiindcă, în conștiința noastră, predomină părerea, că propaganda culturală ar trebui să aibă primul pas.

I. LIVIDEANU

O EMOȚIONANTĂ ANIVERSARE

Un caracter de solemnitate deosebită, în cadrul unei atmosfere înălțătoare și adânc impresionante în cel. mai larg înțeles al cuvintelor, a ținut să imprime promoția ofițerească 1887 aniversării a 46 de ani de carieră militară.

Promoția aceasta care a avut în capul ei pe regretatul general Cristescu, fostul șef al Marelui nostru Stat major și care era alcătuită din 92 de ofițeri, a pierdut în acești 40 de ani 47 dintre ei, remânând în viață 45 dintre cari 15 generali, 16 colonei și restul titulari a diferite grade. După cum se vede o promoție de elită.

După un program de mai înainte întocmit de către un comitet de inițiativă compus din colonel Sideri și generalii Boboc, Jitianu, Referendaru, și Scărlătescu, membrii promoției, împrăștiați în toată țara, s'au întrunit, la 25 Iunie, seara, la Cercul militar din Capitală, unde s'au îmbrățișat și și-au dat întâlnire pe a doua zi. Ziua următoare, Duminică dimineață, promoția a fost primită la Școala de ofițeri de distinsul comandant al acelei școale, col. Procopiescu, care i-a pus la dispoziție sala de onoare, unde promoția a încheiat, în registrul școalei, un proces-verbal, semnat de întreaga promoție. A vizitat apoi sălile de cursuri, pe băncile cărora studiase și ea; iar într'una, foștii elevi au luat loc în bănci, fostul profesor d. gen. Crăiniceanu s'a urcat pe catedră și a făcut, cu elevul general Cornățeanu, o lecție de fortificație.

Promoția a coborît după aceasta în curte, unde o aștepta batalionul școlar sub arme, în frunte cu comandantul școalei și cu tot corpul ofițeresc. In sunetul fanfarei, s'a dat acestor veterani salutul militar și s'a trecut frontul în revistă. Apoi, gen. Referendaru a făcut apelul promoției, la care a răspuns gen. Boboc indicând situația fie căruia. O simțită alocuțiune circumstanțială rostește gen. Referendaru, căruia-i răspunde printr'o însuflețită cuvântare ostășească, directorul comandant al școalei, schițând, inimos și convingător, contrastul acesta impresionant: tineretul de azi care va fi comandantul de mâine, față în față cu generația care părăsește oștirea după aproape o jumătate de veac de viață ostășească, frumos și vrednic îndeplinită. Momentul ce a urmat a fost așa de înălțător și de pilduitor, că numai cine l-a trăit i-a putut soarbe întreaga mulțumire sufletească; batalionul școlar, în frunte cu comandantul lui și cu corpul ofițeresc, a defilat în fața promoției, care a primit această defilare, cu lacrămile în ochi, cu calde ovațiuni și cu entuziaste strigăte de ura din inimă pornite. A fost o clipă de măreție, cu care de sigur nimeni nu s'a întâlnit de două ori în viață; a fost, după spusa celor de față, momentul culminant al tuturor clipelor de satisfacție din existența militară a fie căruia.

Promoția a pornit de acolo la mormântul eroului necunoscut, unde a depus un mănunchiu de flori cu inscripția de rigoare și unde în cuvinte bine simțite camarazii, generali Jitianu, Th. Georgescu și Cornățeanu, au slăvit această sfântă întrupare a eroismului național; iar la cimitirul militar Belu, a asistat, împreună cu profesorii ei, generalii Crăiniceanu, Coandă și Costescu, la parastasul oficiat de trei preoți militari, în fața unui catafalc improvizat înaintea capelei, cu 47 de lumânări (numărul morților promoției) și din belșug prevăzut cu toate cele creștinești. S'au depus apoi, și aci și la cimitirul Belu, flori pe fiecare mormânt al celor dispăruți, precum și pe acela al șefului promoției general Cristescu.

La 1 d. a., când întreg programul a fost săvârșit, promoția s'a întrunit în grădina Luzana, la o masă colegială, care a urmat într'o perfectă

Citiți continuarea în pag. IV-a

Hii, — zise femeia, când îl văzu, — bine zicea bietul bărbatu-meu, când mi-a spus păsul lui!

A doua zi, femeia cernea făină să facă pâne. Dracul, și el pe acolea.

Nu știu cum făcu gospodina, că scăpă sita din mâini și se vărsă toată făina în cenușa de pe vatră. Se făcu că-i pare rău de ceeace s'a întâmplat, dar pe urmă odată se întoarse la sarsailă:

— Ce mai aștepți mă, păcătosule?!

— Ce să fac, stăpână?

— Până ce voi înfierbânta eu țestul, să-mi alegi toată făina din cenușă, dar să știi: să nu rămâe o lindenă de făină în cenușă, și să nu găsesc o lindenă de cenușă în făină!, — și femeia se răsuci în călcâe, dădu un pumn în ceafa dracului și eși în ogradă, să facă foc sub țest.

Dracul se scărpină după ureche, căci la grea treabă îl înjugase stăpână-sa, dar făcu ce făcu și, până să se înfierbinte țestul stăpână-sii, alese toată făina din cenușă.

Femeia, când văzu că și astădată este bătută, se înciudă tare mult și se gândi tot timpul cât frământă pâinea, ce să născocească, mai greu, ca dracul să nu poată îndeplini și astfel să-și ia tălpășița, după cum fusese învoiala.

In cele din urmă, femeia-i dete un fir de păr creț, subțirel și mătăsos, și-i zise:

— Uite mă, vezi tu firul ăsta de păr?

— Il văz! — răspunse aghiuță.

— Ei, ia-l și caută ca, până se coace azima din țest, tu să mi-l faci drept ca raza de soare, că vreau să fac din el un ac de înșirat mărgele.

Dracul luă firul de păr, bucuros că de astă dată i s'a dat să facă o treabă așa de ușoară și se așeză pe lucru; îl udă trecându-l prin gură, cu gândul că, odată ud, firul va rămâne întins, dar când se uită la el, văzu că se făcuse mai creț de cum era. Se duse cu el alături de casa stăpânului, la un fierar, luă un ciocan, întinse firul pe nicovală și începu să-l bată, Munci dracul mai bine de un ceas, dar firul de păr nu se descrețea de loc. Se duse apoi la dihonița cu păcură, înmue acolo, — nimic!

Femeia săltă țestul și scoase azima coaptă.

Hai mă, ești gata cu firul meu de păr?

— Acu, stăpână, acu! — îi răspunse sarsailă, nădușit lac de apă de atâta muncă, — și dădu fuga la un stup din prisacă, scoase un fagure de miere, trecu firul de păr prin licoarea albinelor, — nimic! Părul se făcuse acum afară din cale creț și dracul văzu cu groază că, în loc să-l întindă, îl încrețește mai mult!

— Hai, mă, ești gata sau te duci dracului dela ușa mea, dacă nu ești în stare să faci o treabă de nimic?

— Uite - acu, stăpână! — zise necuratul și se repezi de luă un calâp de săpun, cu gândul să lungească firul pe oglinda din perete și să-l lipească acolo cu săpun. Când ajunse însă în fața oglinzii și își văzu chipul, dracul rămase înmărmurit, căci albise tot, de necaz că nu putea face atâta ispravă și de munca ce pusese pentru asta.

— Ce faci mă, nemernicule, n'ai mai isprăvit?

Atunci, drept răspuns, se auzi un pocnet grozav și o putoare umplu casa: plesnise sarsailă de ciudă!

Și iacă așa s'a întâmplat că femeia a fost mai tare ca dracul.

Prostia se așează în locul întâiu, pentru a fi văzută; înțelepciunea stă mai la o parte, pentru a vedea.

CARMEN SYLVA

Orice chiabur, orice gospodar înstărit, orice om vrednic să cheltuiască 200 de lei peste nevoile lui de traiu mărunte, face o faptă culturală, abonându-se la „Cultura poporului“ și îndemnând și pe alții să se aboneze și s'o citească. Făcând-o, s'ar putea mândri că, într'adevăr, e părtaș la străduința săvârșită de cei puțin dar luminați, pentru ridicarea culturală a neamului.

Omul nu trăiește numai pentru împăcarea pântecelor și pentru vorbe de clacă.

Continuare din pagina a III-a

comunitate de sentimente și într,o însuflețită atmosferă de bună dispoziție. Generalul Popovici a închinat pentru Rege și Familia regală, apoi fiecare conmesean a rostit o cuvântare ocazională, bine primită de toți. S'au citit tetegramele și scrisorile absenților și s'a hotărît ca albumul cu istoricul promoției, cu clișeul și cu biografia fie cărui camarad, album ce se află sub presă, să conțină și un rezumat al acestei memorabile zile, pe veci întipărită în sufletele celor cari au trăit-o.

VICTOR BILCIURESCU

ȘTIINȚA PENTRU TOȚI

SIMFONII LUMINOASE

Multe persoane își dau seama de influența culorile asupra organismului, întocmai ca și de influența muzicii. Cine nu se simte mai vioiu, mai îndrăzneț, într'o dimineață cu soare? Și cine nu se simte ca apăsat pe umeri, mai greoiu, mai puțin îndemnat la voie bună, într'o zi întunecată? Pe cine nu'l mișcă culorile unui răsărit de soare?

Jocurile de lumină din geamurile culorate ale unei biserici mișcă și aduc viață în sufletele credincioșilor.

Focurile delicate ale opalului și necurmata strălucire a diamantului sunt exemple de *melodii luminoase.*

Jocurile de artificii sunt mijloace mai primitive, de a arăta puterea luminii asupra ființelor.

La teatru și în sălile de mâncare ale marilor hoteluri, se întrebuințează efectul culorilor asupra dispozițiilor sufletești ale celor intrați acolo. Până acuma, însă, nu se făcuseră încercări, cum pot fi «*cântate culorile*», cum pot «*cânta sunetele*».

Cei mai mulți oameni își construesc casele cu ferestrele astfel așezate, ca să le poată aduce cât mai multă lumină. Ei nu se gândesc însă, că lumina colorată poate aduce într'o locuință frumusețe, odihnă, indiferență, afecțiune, etc., etc.

Lumina culorată poate juca un rol mai mare de cât tablourile, mobilele și alte mijloace «*fixe*», cari au domnit în moda de până acum.

O schiță generală arată mai jos, cari pot fi efectele diferitelor culori asupra dispozițiilor sufletești, datorite influenței acestora asupra organismului.

Un cerc e împărțit în opt părți, grupate în trei sectoare. Pe fiecare sector sunt puse culorile în sensul următor mergând spre dreapta cercului: *roșu, portocaliu, galben, verde, verde-albastru, albastru, violet, roșu ca purpura.*

Aceste culori pot produce trei efecte generale: *stimulare, liniștire, supunere.*

Cercul cu cele opt culori va fi deci împărțit în trei sectoare, cari dau aceste efecte.

Intăiul sector are în mijloc roșul, al doilea galbenul, al treilea albastrul.

O sub-împărțire se poate face la mijlocul fiecărui sector. Astfel la mijlocul sectorului *stimulare*, este *excitare*, (chiar în dreptul roșului); la mijlocul sectorului *supunere*, este *depresiune*, (în dreptul violetului); iar la marginile sectorului *liniștire* (neutralitate) sunt: *încurajare* (la galben) și *indiferență* sau *răceală* (în dreptul albastrului-verzui).

Intr'o sală de mâncare, trebuie să apară lumina albă pe masă; iar o culoare *galbenă-portocalie*, pe fețele persoanelor. Aceasta se poate căpăta prin lămpi aranjate astfel, ca să dea lumina unde trebuie.

Dacă e dorit un efect mai *stimulent*, culoarea va fi portocalie spre roșu.

Un efect de *indiferență*, de răceală, îl dă culoarea *albastru-verzui* (probabil la conferințe diplomatice).

Cu timpul se va ajunge — credința e fermă — la compoziții de *simfonii de lumină, desvoltându-se ochiul* pentru priceperea lor, cum s'a *desvoltat urechea* pentru priceperea *simfoniilor muzicale*, de vor fi cântate pe o *orgă, care va produce lumină*, în loc de *sunete.*

Cele de mai sus sunt pe larg expuse de d-l M. Luckiesh, într'o revistă americană, care apare la New-York.

Comandorul BUCCHOLTZER

Săptămâna bucureșteană

Dela început, ținem să anunțăm pe cititorii acestei rubrici, pe care o redeschidem azi, că nu vor găsi înșirate aci nici știrile politice, nici faptele diverse «din Capitală». Ei vor găsi publicate caracterizări ale evenimentelor culturale, artistice și sportive petrecute în cursul ultimei săptămâni.

Este o continuare, cu alte cuvinte, a «Cronicii bucureștene», pe care o făceam înainte. Nimic alta, decât aceasta.

* * *

Săptămâna precedentă putem s'o numim, fără ezitare, «*Săptămâna serbărilor școlare*». In adevăr în fiecare zi am asistat, cu spiritul, căci cu materia nici vorbă nu putea fi, la cel puțin 20—30 de serbări. Grădini de copii, școli primare, complementare, de comerț, de meserii, profesionale, licee, în general tot ce poate cuprinde tineretul studios a avut serbări. A fost atât de mare numărul serbărilor acestora, în cât, cu toată bună voința de care am fost animați, nu am putut satisface, nici pe sfert, cererile prin cari am fost rugați să asistăm la «reușita serbare a școalei . . . care va avea loc în ziua de . . . ». Așa că cerem scuze, tuturor acelora, cărora nu le-am putut satisface dorințele.

— Liceul «*Spiru C. Haret*», de sub conducerea d-lui St. V. Nanul, a avut Duminică serbarea de fine de an, cu care prilej a fost inaugurat și localul cel nou din str. Italiană, colț cu «Vasile Lascăr». Au fost coruri reușite, sub conducerea maestrului V. Soloveanu, bucăți admirabil executate de orhestra liceului sub conducerea vrednicului G. Vintilescu, declamații, etc.

D-l *Bosnieff-Paraschivescu* a semnalat, în calitate de membru al comitetului școlar, greutățile și peregrinările liceului, până când acesta să ajungă într'un local propriu, cu toate că este singurul liceu central.

D-l *St. V. Nanul*, directorul liceului, în cuvinte simțite, a arătat și dânsul reaua stare de lucruri, prin care a trecut liceul «Spiru Haret», până să ajungă într'un local propriu. Intr'o altă ordine de idei, a evocat simbolurile trecutului nostru și-a îndemnat pe copii să fie silitori și demni de strămoșii lor. La urmă s'au distribuit premiile: stimulentui elevilor, iar nu recompensa muncii lor.

— Școala de fete «Silvestru» și-a avut serbarea de fine de an școlar, față fiind un numeros public, compus din părinții elevelor și în general de persoanele cari se interesează de bunul mers al acelei școli.

D-ra *Ana Manoil*, directoarea școalei, a ținut o cuvântare plină de îndemnuri, din care a reeșit folosința colaborării școalei cu familia și a încheiat mulțumind tuturor pentru sprijinul acordat.

Elevele, sub conducerea d-nei Lutațo, au cântat, cu voci îngerești și bine disciplinate, coruri adecuate unor asemenea serbări, iar alt grup de eleve, sub conducerea d-rei Gheorghiu, de la Institutul național de educație fizică, a executat mișcări ritmice și jocuri naționale.

D-l *Kerciu*, inspector școlar, a distribuit premiile elevelor merituoase și a decernat medalia «Răsplata muncii» cl I-a, d-rei Ana Manoil, pentru stăruitoarea muncă pe care o depune, în interesul luminării minților copiilor din acest cartier.

— Vara se apropie cu pași repezi. Căldura este istovitoare, lumea caută locuri răcoroase, umbroase. Ast-fel nu mai găsim pe liceanul care făcea sgomot astă iarnă la ateneul popular, ducându-se la aceste «serbări de Duminică». El caută verdeață, aer curat, practicând așa zisul «weekend» (citește uikănt).

Teatrele, marile școli de cultură cetățenească, și-au închis porțile; ateneele populare, la fel; iar despre sălile de concerte nici nu mai vorbim, de oare ce ele par'că fac parte din antichitate.

— Am avut săptămâna aceasta numai două serbări, cari au eșit din cadrul restrâns al serbărilor școlare.

Una în Calea Dorobanților, cealaltă la școala «D. Poenărescu». Cea dintâi cacarcterizată prin discursuri; cea de a doua caracterizată prin partea artistică, extrem de desvoltată.

La școala primară «*D. Poenărescu*» am avut prilejul să ascult dissiplinatul cor de la biserica Albă-Postăvuri. O mențiune specială se cuvine desigur concertistei Aglae Ionescu, care ne-a desvăluit, încă odată, arta superioară pe care o posedă. Virtuos, d-l Emil Florescu, dela Conservator, cu dificilul său instrument: contrabasul. Pline de vervă și talent, recitările d-lor I Pela și I. Horațiu. S'au mai executat și jocuri naționale, de către elevii școalei primare Nr. 13.

La marginea Bucureștilor, este situat așa zisul «liceu de periferie,» «*Mihail Eminescu*», cu toate că prezența lui ar face cinste centrului. Departe de pasiunile rătăcitoare ale orașului, de vâltorile patimilor omenești, el se înfiripează modest, dar trainic. Laudă, conducătorilor lor.

Intr'una din serile trecute a fost o serbare care a constat din coruri, recitări și teatru. Reușita a întrecut chiar cele mai optimiste așteptări.

* * *

Acestea au fost evenimentele mai însemnate ale săptămânii.

R. NICULESCU-MISLEA

Din Câbești-Tutova

De curând s'a înființat în acest mare sat răzășesc un cămin cultural. O mână de oameni gospodari, având în frunte pe dirigintele școlii și pe preot, a purces temeinic la lucru pe ogorul înțelenit al sufletului.

In ziua Sf. Apostoli Petru și Pavel, fiind și încheerea anului școlar și patronul căminului cultural, a fost frumoasă șezătoare. Conducătorii căminului au poftit la această serbare pe ocrotitoarea tuturor căminelor din țară: *Fundația culturală «Principele Carol»*, care a delegat pe *d-l I. Gr. Oprișan*, unul dintre misionarii ei și fiu al acelui sat, să participe la această manifestație culturală.

Trimisul fundației a predicat dimineața la biserică, în legătură cu cei doi mari străjeri ai creștinismului, a căror sfântă amintire o prăznuia biserica.

Șezătoarea s'a ținut la școală, unde căminul își are biblioteca și unde și-a amenajat o scenă de toată frumusețea. D-l *P. Burghelea*, dirigintele școlii și președintele căminului, a făcut o foarte interesantă dare de seamă a rezultatelor dobândite pe ogorul școlar, care poate fi luată ca model de anchetă socială, și a aruncat o tot atât de interesantă privire asupra roadelor ce se așteaptă de la satul matur, prin căminul cultural. D-l *Oprișan*, din partea fundației, a precizat rolul căminului în viața sufletească a satului, arătând minunile ce se pot săvârși prin acest așezământ. A subliniat nevoia șezătorilor organizate, a cărții care înobilează și a muzeului, care trebuie să fie documentul de mândrie al satului pentru viitorime.

Numerele din program au fost o rară contribuție personală a d-lui Burghelea, de la piesa de teatru până la poezia spusă cu șart și la cântecul cuceritor. Colaborarea celorlalți învățători și a fruntașilor căminului, *preotul Băbaca*, proprietarul cult și inimos *P. Ghilț* și alții, a fost efectivă.

De încheere a vorbit preotul, deschizând inima sătenilor pentru cămin.

Din convorbirea membrilor căminului cu misionarul fundației, în ce privește mijloacele de lucru, au isvorît câteva inițiative, cari au trecut pragul înfăptuirii.

Asistent

INFORMAȚII

Colaborare nouă. — Vestim cu plăcere cititorilor noștri, că vechiul nostru colaborator, dinstinsul istoriograf al orașului Iași, d-l *N. A. Bogdan*, cunoscut din coloanele acestei gazete, unde a publicat multă vreme «Poveștile lui Moș Andrei Gura-bogată», își va reîncepe colaborarea, cu un șir de povestiri de interes istoric.

Socoteli maghiare neserioase. — Tratatele de pace au stabilit răspunderile Statelor, cari au provocat războiul, fixând totdeodată nouile granițe teritoriale, în conformitate cu drepturile națiunilor învingătoare. Cauzele războiului sunt definitiv și cu prisosință lămurite pentru toată lumea: drepturile istorice au fost cu prisosință cumpănite și recunoscute. Milioane de oameni au pierit și rosturile lumii întregi au fost zdruncinate, pentru zeci de ani. Ințelepciunea veacurilor și mai ales învățăturile războiului sfătuesc popoarele, că se cuvine și că e prudent să-și vadă în liniște de împăcarea nevoilor lor și de întremarea gospodăriilor lor naționale.

Românii nu gândesc altminteri.

Unii dintre maghiari sunt, însă, neliniștiți și-și caută încă închipuita lor dreptate pe căi piezișe, prin plângeri și prin pretenții neserioase. Iei-colo, se găsesc și oameni de rea credință, cari, din când în când, le țin isonul; dar... eremiadele nu turbură lumea, care știe despre ce și cu ce drepturi e vorba.

Maghiarii sunt grozav de supărați, că Societatea națiunilor nu le-a dat câștig de cauză în chestiunea optanților unguri, neadmițând că le-ar trebui plătite, de noi, câteva miliarde de lei, pentru pământurile expropiate în Transilvania, în virtutea Legii agrare, cum au fost și ale marilor proprietari români. Acum ar vrea iar, nici mai mult, nici mai puțin, de cât revizuirea tratatului de la Trianon din 1919, spre a le fi înapoiate teritoriile cuvenite pe bună dreptate României, Cehoslovaciei și Jugoslaviei.

Visuri și dorințe de oameni cu mințile zdruncinate. Nu e vorba de poporul maghiar, ci de unii dintre conducătorii lui și de zvânturați, cari nu'l lasă să-și vadă de treburi.

Pe noi nu au de ce să ne turbure aceste frământări. Nu dăm seamă de ele și știm ce avem de făcut. Conducătorii țării și păzitorii intereselor românești stau de veghe, cuminți și prețuiți de toată lumea străină. Gândul nostru e: propășirea țării, pe toate tărâmurile de muncă și de înălțare.

Cum prețuesc străinii pe oamenii noștri mari. — In marele cotidian «Écho de Paris» cunoscutul ziarist Pertinax comentează, într'un documentat articol, numirea d-lui Titulescu ca ministru de externe al României. Distinsul ziarist parizian arată că, de șapte ani încoace, d. Titulescu este adevăratul șef al diplomației române. D. Titulescu dispune de un strălucit simț politic și de prevedere. Englezii au recunoscut repede natura generoasă și autonomă, gândirea precisă și acțiunea tenace ale d-lui Titulescu, când acesta s'a dus la Londra, ca ministru al României. In ultima sesiune a Consiliului Societății națiunilor, toată lumea și-a putut da seama de influența sa în acțiunea intentată împotriva României, de către marii proprietari unguri.

Pertinax observă dezinteresarea acestui bărbat politic, care, contrariu avocaților internationali ce pledează pentru baronii baltici, feudalii germani din Boemia sau magnații din Ungaria, pledează pentru țara sa și chiar pentru Franța.

Putem fi mândri.

Atitudinea săsilor în viața noastră socială, economică și politică nu poate lăsa indiferent pe nimeni dintre noi.

Românii doresc sincer și fac tot ce le stă în putință, să conviețuiască în perfectă armonie cu minoritățile etnice, întrucât acestea țin sincer, la rândul lor, să înlesnească o atare conviețuire, spre folosul obștesc.

Atitudinea, luată de sașii din Ardeal, cu prilnjul fixării candidaturilor lor pentru alegerile parlamentare generale, dovedește, mai mult ca ori când de astă dată, că acest element minoritar nu e, din nefericire, nutrit și călăuzit de aceleași bune sentimente. Ne pare foarte rău, că facem această constatare aci, dar trebuie s'o facem; trebuie să știe toată lumea, cum înțeleg acești noui concetățeni lealitatea și conlocuirea în hotarele firești ale țării noastre.

Listele săsești pentru Cameră și Senat au fost depuse în înțelegere cu conducerea partidului maghiar. Prezența pe aceste liste, de pildă, a d-lui Cerbes, conducătorul Kreisauschuss-ului din Brașov și a d-lui Kolhrus în Bucovina, indică spiritul șovin al luptelor pe cari sașii le încep, prin campania electorală a blocului minoritar.

D. Cerbes este, de fapt, motorul întregii activități de ordin economic cu caracter săsesc, cu tendința de rezistență îndârjită împotriva oricărei acțiuni ce-ar amenința preponderența săsească în Ardeal.

E trist, că conducerea minorității săsești refuză să cumpănească situațiile și împrejurările și tinde să împingă poporul săsesc la lupte politice dârze, izolându-l de partidele românești, prin încercarea de a constitui un bloc permanent al minoritarilor, pentru promovarea intereselor mărturisite și nemărturisite saso maghiare.

E neplăcut surprinzător și de reținut faptul, că sașii pierd simțul realităților, cu toată faima lor de oameni practici.

Intelectuali americani vizitează România. — Așezământul pentru pacea internațională «Carnegie Endowment», al cărui președinte este d-l dr. Nicholas Murray Butler, rector al universității «Columbia» din New-York, acordă anual fonduri intelectualilor americani, pentru excursii de studii în diferite țări din lume.

Vizita făcută de M. S. Regina Maria, acum câteva luni de zile în Statele-Unite, a produs în intelectualitatea americană un viu interes pentru România și poporul său.

Prin concursul așezământului Carnegie și sub auspiciile societății «Amicii Statelor-Unite» dela noi, s'a organizat, pentru luna Iulie, (dela 1 la 25), excursia în țara noastră a 50 personalități: profesori și reprezentanții a 15 cunoscute universități, facultăți și institute, din centrele Statelor-Unite.

Aici, s'a pregătit intelectualilor americani o prietenească primire și posibilitatea de a ne cunoaște de sproape.

Moartea profesorului dr. Măldărescu. — A murit — și a fost înmormântat, la sfârșitul lui Iunie — încă unul dintre bătrânii profesori ai Facultății de medicină din București, d-rul Nicolae Măldărescu, fost în mai multe rânduri decan al facultății. Defunctul era unul dintre cei din urmă din falanga de mari dascăli, formați mai mult prin întuiția lor științifică și printr'un nemărginit devotament față de chemarea lor, de cât prin studiile de specialitate pe cari le-au făcut. El făcea parte din generația de profesori-medici, care a pus temelia științei medicale în țara noastră și a făcut ca faima medicinii românești să treacă de mult peste hotarele țării.

Dascăl mare, apostol desăvârșit, medic și profesor prețuit, el a cinstit totdeauna ramura de muncă în care s'a distins timp de aproape 40 de ani, fără clipă de abatere sau de micșorare.

Murind, proferosul Măldărescu a lăsat amintirea unui nume demn de venerație.

Reprezentarea României la serbările cincantenarului „Federației internaționale a prietenelor tinerelor fete“. — La congresul ținut la Neuchâtel (Elveția), cu ocazia serbării a 50 de ani dela înființarea «Federației internaționale a prietenelor tinerelor fete», România a fost reprezentată prin d-na dr. Alice Grințescu (Cluj), ca delegată a Ministerului sănătății publice.

D-na dr. Grințescu a făcut un raport oral despre situația acestei opere sociale, înființată de curând și la Cluj, sub auspiciile și cu mijloacele «Asociației române a femeilor universitare», precum și cu concursul Ministerului sănătății.

O faptă de laudă — Părintele prof. Ilie Bunescu, predând anul acesta religia la Școala comercială Nr. 3 din București, a depus întreaga leafă, ce i s'a cuvenit pe tot anul, la cancelaria școalei, în scopul de a fi cumpărate cărți religioase: Noul Testament ș. a., pentru elevii cu purtări bune. Cărțile au fost distribuite, la serbarea sfârșitului de an.

Jubileul de 50 de ani al Regim. 4 Argeș. — In ziua de 24 Iunie, Regimentul 4 Argeș și-a serbat împlinirea a 50 de ani de existență.

Impresionantă a fost clipa în care, în sunetul «Imnului eroilor», s'a făcut apelul celor 12 ofițeri și 1140 soldați, morți în războiul «Independenței» și cu acela al «Implinirii idealului național».

A rostit cuvinte inimoase comandantul regimentului, d. col. Pârâianu. Serviciul religios a fost oficiat de p. c. pr. V. Mateescu.

Școala primară din com. Vulcana (Dâmbovița) a împlinit 50 de ani dela înființare. — Acest eveniment școlar a fost sărbătorit, la 29 Iunie, cum se cuvenea, prin stăruința directorului școalei, d. I. I. Marcș, care funcționează acolo de 25 de ani.

Au participat la această festivitate, d-nii C. Dimitriu, ministrul căilor de comunicație, Dimitriu, prefectul județului Dâmbovița, Luca Paul, inspector general al băncilor populare, dr. Popescu-Vulcana, I. Anastasescu, fost prefect, colonel Avramescu, etc.

Slujba religioasă a fost oficiată de preotul Vasile Dumitrăchescu.

Promoția 1907 a Liceului Petru și Pavel din Ploești, s'a întrunit la 26 Iunie, la liceu, unde foștii elevi, sosiți din toate unghiurile țării, au serbat, împreună cu profesorii lor, împlinirea a două zeci de ani, de când au părăsit băncile liceului. In mijlocul unei pioase reculegeri, s'a făcut apelul nominal, cu prilejul căruia s'a constatat că zece dintre foștii camarazi lipseau, (morți în majoritate în război). După o inimoasă cuvântare a d-lui prof. Gr. Niculescu, a răspuns distinsul nostru colaborator, d-l. Șt. Bezdechi. Asistența în corpore s'a dus apoi la biserica «S-ții Impărați», unde părintele Iordănescu și părintele Mihăilescu au făcut o slujbă în amintirea celor răposați, iar vechii camarazi s'au dus și au depus, în „cimitirul eroilor“, o cunună pentru colegii lor morți.

La amiază a fost o agapă colegială, la restaurantul „Europa“. Intr'o atmosferă de entuziasm înălțător, s'au rostit toasturi și cuvântări însuflețite.

D-nii Grig. Niculescu și Pană Popescu au accentuat importanța culturală a acestui moment și-au exprimat dorința, ca legătura dintre profesori și foștii elevi să fie cât mai strânsă. Pentru ca această clipă de entuziasm întîneritor să nu se piardă fără roade, s'a hotărît să se strângă suma necesară pentru ridicarea unei cruci de piatră pe mormântul prof. I. Niculescu-Dacian, mort acum un an, și să se adune un fond care să slujească la întemeierea unui internat al liceului, menit să folosească mai ales băieților săraci de la țară.

ABONAMENTELE LA «CULTURA POPORULUI»: 200 lei pentru învățători, preoți studenți și țărani; 300 lei pentru băncile populare, cooperative și comunele rurale; 400 lei pentru autorități și alte instituții publice sau particulare; de la 500 lei în sus cele cu titlul de contribuții la susținerea acțiunii culturale a acestei gazete.

Și comuna Cobadinul (din jud. Constanța) va avea un monument al eroilor săi.— Piatra fundamentală a fost pusă, cu solemnitatea cuvenită, săptămâna trecută.

Trecere la ortodoxie. — Miercurea trecută, la biserica Sf. Constantin, din Capitală, s'a săvârșit trecerea la ortodoxie a d-lui Bela Csicso, comerciant, de confesie romano-catolică. Cu acest prilej, părintele paroh, Celus Grigoriu, a vorbit despre: «Vocea lui Iisus, care ne cheamă pe calea ce duce la viață».

Societatea clerului român «Ajutorul» și-a serbat, la 30 Iunie trecut, jubileul de 50 de ani dela înființare, sub prezidența I. P. S. S. Patriarhului Miron.

Inscrierile la Institutul național de educație fizică, pentru secția universitară, vor începe la 1 August a. c.

Balanța comercială a României. — Am vorbit, într'un număr trecut al gazetei, despre ceeace e balanța comercială a unei țări și despre ceeace înseamnă o balanță activă.

Balanța comerțului exterior al României pentru primele cinci luni ale anului 1927 se prezintă astfel:

La import 14.297.834.835 lei.
La export 15.300.346.850 lei.

Așa dar balanța noastră comerciată se soldează, pentru timpul arătat, cu:

Un activ de 1.002.512.015 lei.

E îmbucurător.

Dar nu trebuie să uităm, că balanța comercială, spre a fi îmbucurătoare totdeauna, trebuie să fie neîntrerupt din ce în ce mai activă.

Taina acestei posibilități e una singură și oricând aceeași: munca stăruitoare.

Cooperativele vor fi împroprietărite cu locuri de case. — Incă o măsură pentru consolidarea organizațiilor cooperative.

Casa centrală a împroprietăririi a dispus să fie rezervate pentru cooperativele existente, precum și pentru «Uniunea cooperativelor agricole», locuri de case, destinate să le servească acestora la construirea de localuri, magazii, depozite de mașini, silozuri, etc.

Suprafețele ce urmează să fie rezervate pentru cooperative vor fi de câte 4 —5000 mp.

Locurile vor fi vândute unităților cooperative cu aceleași prețuri și în aceleași condiții, ca și locurile de case, ce sunt vândute îndreptățiților la împroprietăriere.

Cereți, la toți depozitarii și chioșcarii „Universului,» lucrarea:

„PUTEREA GÂNDIRII“

în viața și afaceri

de Eug. de Gyn

Lecții practice de magnetism personal.

Mijloace pozitive pentru educarea voinței și reușita în viață.

Poate fi cerută și prin administrația gazetei noastre.

Prețul — trei-zeci — 30 lei.

TIPOGRAFIA CURȚII REGALE F. GÖBL FII S. A. — BUCUREȘTI, STR. REGALĂ No. 19.